

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA – 4112-003-01/2014
S/14/013

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	S/14/013 - „Nadawanie stopni i tytułów naukowych”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Katowicach
Kontroler	Maria Talik, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 90661 z dnia 24 czerwca 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach ¹ , ul. 1 Maja 50, 40-287 Katowice, REGON 000001548
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Żabiński, Rektor Uniwersytetu ² (od dnia 1 września 2012 r.). [dowód: akta kontroli str. 3-4]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie. Kontrolą objęto lata 2011-2014⁴ (do dnia 3 października⁵)⁶.

Formułując powyższą ocenę NIK wzięła pod uwagę m.in. następujące przesłanki: Przeważająca liczba prowadzonych w latach 2011-2014 postępowań w sprawie nadania stopnia lub tytułu naukowego⁷ kończyła się pozytywnie, tj. nadaniem danej osobie określonego stopnia lub tytułu (w ich wyniku⁸ nadano ogółem 144 stopnie lub tytuły naukowe). Spośród 203 postępowań wszczętych⁹ w ww. okresie¹⁰ tylko sześć zakończyło się w inny sposób niż poprzez nadanie stopnia lub tytułu¹¹ (z czego pięć przypadków¹² związanych było z otrzymaniem co najmniej dwóch negatywnych recenzji¹³). Jedynie w trzech przypadkach, pomimo skierowania wniosku w tej sprawie na posiedzenie Rady Wydziału, Rada nie podjęła uchwały o wszczęciu postępowania¹⁴. Dokumentacja

¹ Dalej zwany „Uniwersytetem” lub „UE”.

² Dalej zwany „Rektorem”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Ponadto, działania i zdarzenia zaistniałe przed 2011 r. w przypadkach, gdy miały one wpływ na działalność kontrolowanej jednostki w kontrolowanym okresie.

⁵ Dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK w jednostce kontrolowanej.

⁶ Dalej zwane „okresem objętym kontrolą”.

⁷ Wszczętych w latach 2011-2014 lub wcześniej.

⁸ Wg stanu do dnia 30 czerwca 2014 r.

⁹ Przez Radę Wydziału Uniwersytetu poprzez podjęcie uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego bądź habilitacyjnego lub postępowania o nadanie tytułu profesora, natomiast w przypadku postępowań habilitacyjnych (prowadzonych na podstawie art. 18a ustawy o stopniach i tytułach, w brzmieniu po jej nowelizacji) - wszczętych przez CK i przekazanych do prowadzenia przez Radę Wydziału UE. Oprócz ww. przypadków, na jednym z wydziałów prowadzono też przewód, który nie został wszczęty przez Radę Wydziału UE ani przez CK, lecz przez radę wydziału innej uczelni (CK przekazała go do wydziału UE do dalszego prowadzenia).

¹⁰ Do 30 czerwca 2014 r. (wg przedstawionych kontrolerowi NIK danych).

¹¹ Wg stanu na dzień 30 czerwca 2014 r., 60 postępowań, na 203 wszczęte w latach 2011-2014, zakończyło się nadaniem stopnia lub tytułu naukowego, natomiast 137 było w toku.

¹² Natomiast szósty z ww. przypadków dotyczył wycofania przez kandydata wniosku o przeprowadzenie przewodu, po wpływie z CK pisma informującego, że przewód ten wszczęto w niewłaściwej dyscyplinie, co opisano w dalszej części wystąpienia. Ponadto w jednym przypadku Rada Wydziału nie wyraziła zgody na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego przekazanego jej przez CK, na podstawie art. 18a ust. 3 ustawy o stopniach i tytułach (CK wyznacza wówczas do prowadzenia postępowania inną jednostkę organizacyjną).

¹³ W czterech przypadkach Rady Wydziałów nie podjęły uchwał, odpowiednio o dopuszczeniu do kolokwium habilitacyjnego (w trzech przypadkach) oraz o przyjęciu tego kolokwium (w jednym przypadku), ponieważ większość głosów oddano przeciw lub nie uzyskano wymaganej bezwzględnej większości głosów oddanych za. Ponadto, w jednym przypadku, po otrzymaniu negatywnych recenzji, kandydat zrezygnował z dalszego postępowania.

¹⁴ W głosowaniu tajnym przeprowadzonym przez Radę danego Wydziału nie uzyskano wymaganej, stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy o stopniach i tytułach bezwzględnej większości oddanych głosów, co przedstawiono także w dalszej części wystąpienia.

przesyłana do innych organów (w przewodach habilitacyjnych do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów¹⁵, w postępowaniach profesorskich po podjęciu przez Radę Wydziału uchwały w sprawie poparcia wniosku - do CK, która następnie¹⁶ kierowała wniosek o nadanie tytułu naukowego do Kancelarii Prezydenta), badających prowadzone postępowania również pod względem merytorycznym, była w większości przypadków przez te organy akceptowana (w jednym przypadku CK odmówiła wyznaczenia recenzentów w przewodzie habilitacyjnym, co przedstawiono w dalszej części wystąpienia).

Wykazy osób wliczanych do minimum kadrowego, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 *ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*¹⁷, przekazywano na bieżąco do CK.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- niezweryfikowania¹⁸, czy wszystkie osoby wliczone do minimum kadrowego uprawniającego do nadawania stopni naukowych doktora lub doktora habilitowanego w danej dyscyplinie¹⁹ spełniały wymogi określone w art. 6 ust. 1-4 *ustawy o stopniach i tytule*;
- niewywiązania się z obowiązku poinformowania osoby ubiegającej się o stopień naukowy o przysługującym jej prawie do odwołania, stosownie do art. 107 § 1, art. 14, art. 39 i art. 46 § 1 KPA²⁰ w zw. z art. 21 ust. 1 i art. 29 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule* (w dwóch przypadkach, na cztery zbadane, których obowiązek ten dotyczył);
- nieudokumentowania wywiązania się z obowiązku powiadomienia osoby ubiegającej się o stopień naukowy o treści podjętej uchwały, stosownie do art. 21 ust. 1 i art. 29 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, w zw. z m.in. art. 14 KPA (w jednym zbadanym przypadku);
- niedostosowania regulacji wewnętrznych, m.in. określających wzory zawieranych z recenzentami umów o dzieło, do obowiązujących przepisów, w szczególności w zakresie dotyczącym określenia w tych umowach kar umownych za nieprzestrzeganie ich warunków, stosownie do art. 30 ust. 2 *ustawy o stopniach i tytule*.
- przypadków nierzetelnego prowadzenia dokumentacji (co dotyczyło m.in. nieudokumentowania dat niektórych zdarzeń i czynności istotnych dla prowadzonego postępowania, pomyłek w prowadzonej dokumentacji, braku wszystkich podpisów pod niektórymi dokumentami, a także niepowołania lub niewłaściwego powołania podstawy prawnej w uchwałach Rad Wydziałów).

Jednocześnie NIK wzięła pod uwagę, że niektóre spośród problemów zidentyfikowanych w toku niniejszej kontroli jedynie częściowo pozostają w gestii jednostki kontrolowanej, a w pozostałym zakresie są konsekwencją uwarunkowań systemowych (m.in. problem niewywiązywania się przez recenzentów z obowiązku terminowego sporządzania i przekazywania recenzji, problem niedookreślonego zakresu poszczególnych dyscyplin naukowych i wątpliwości interpretacyjnych w tym zakresie, problem rozbieżności interpretacyjnych i dokonywanych często zmian w przepisach prawnych), co opisano w dalszej części wystąpienia.

¹⁵ Dalej zwanej „CK”.

¹⁶ Po podjęciu przez CK uchwały o przedstawieniu kandydata do tytułu profesora, stosownie do art. 28 ust. 3 *ustawy o stopniach i tytule*.

¹⁷ Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm., dalej zwana „*ustawą o stopniach i tytule*” lub „*ustawą*”.

Na mocy *ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 84, poz. 455 ze zm.), dalej zwanej „*ustawą z 18 marca 2011 r.*”, z dniem 1 października 2011 r. znowelizowano *ustawę o stopniach i tytule*.

Według art. 33 ust. 1 *ustawy z 18 marca 2011 r.*, przewody doktorskie i habilitacyjne oraz postępowania o nadanie tytułu profesora, niezakończone do dnia wejścia w życie tej ustawy (tj. do 1 października 2011 r.), miały być prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych. Natomiast stosownie do art. 33 ust. 2 ww. *ustawy z 18 marca 2011 r.*, w okresie dwóch lat od dnia jej wejścia w życie, na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora lub doktora habilitowanego albo tytułu profesora, mogły być prowadzone przewody doktorskie i habilitacyjne oraz postępowania o nadanie tytułu profesora na podstawie przepisów dotychczasowych albo przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne oraz postępowania o nadanie tytułu profesora na podstawie przepisów *ustawy o stopniach i tytule* w brzmieniu nadanym przedmiotową *ustawą z 18 marca 2011 r.*

¹⁸ W przypadkach, które opisano w dalszej części wystąpienia.

¹⁹ Minimalnej liczby osób, o której mowa w art. 6 ust. 1-4 *ustawy o stopniach i tytule*, dalej zwanej także „*minimum kadrowym*”.

²⁰ *Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.), dalej zwana „*KPA*”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Uprawnienia do nadawania stopni naukowych

1.1. W latach 2011-2014 (do 3 października) uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora posiadały wszystkie cztery podstawowe jednostki organizacyjne Uniwersytetu (wydziały), a uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora habilitowanego - trzy z nich, co przedstawiono w zestawieniu:

Nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej Uniwersytetu (wydziału ²¹)	Dziedzina	Dyscyplina	Rok uzyskania posiadanych uprawnień do nadawania stopnia naukowego:	
			doktora	doktora habilitowanego
Wydział Zarządzania	nauki ekonomiczne	Ekonomia	1959	1969
		nauki o zarządzaniu	1959	2001
Wydział Ekonomii	nauki ekonomiczne	Ekonomia	1979	1991
		nauki o zarządzaniu	2009	n/d
Wydział Finansów i Ubezpieczeń	nauki ekonomiczne	Ekonomia	2004	2007
		Finanse	2013	n/d
Wydział Informatyki i Komunikacji	nauki ekonomiczne	nauki o zarządzaniu	2010	n/d

[dowód: akta kontroli str. 136-138, 216, 231, 273, 342, 392]

W latach 2011-2014 złożono jeden wniosek o przyznanie wydziałowi Uniwersytetu uprawnień do nadawania stopni naukowych. Wniosek, złożony w dniu 21 marca 2012 r., dotyczył przyznania Wydziałowi Finansów i Ubezpieczeń uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie finansów. Wnioskowane uprawnienia zostały wydziałowi przyznane z dniem 25 marca 2013 r.

[dowód: akta kontroli str. 136-138, 216, 231-240]

Dyscyplina „finanse” z dniem 31 lipca 2010 r.²² została wydzielona jako nowa dyscyplina w dziedzinie nauk ekonomicznych, stosownie do uchwały CK z dnia 23 kwietnia 2010 r. zmieniającej uchwałę²³ w sprawie określenia dziedzin nauki i dziedzin sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych²⁴.

[dowód: akta kontroli str. 1591-1592, 1898-1900]

W 2012 r., w związku z nieposiadaniem przez Wydział FiU uprawnień do nadawania stopni naukowych w dyscyplinie „finanse”, dwie osoby wycofały złożone wnioski o wszczęcie przewodu habilitacyjnego (w obydwu przypadkach przed podjęciem przez Radę Wydziału uchwały w sprawie jego wszczęcia²⁵). W jednym z tych przypadków osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego ponownie złożyła wniosek w 2013 r., po uzyskaniu przez Wydział uprawnień do nadawania stopni naukowych doktora w dyscyplinie „finanse” (przed wszczęciem tego przewodu zwrócono się do CK, na podstawie art. 10 *ustawy o stopniach i tytułach*, o zgodę na jego przeprowadzenie i o stosowne uzupełnienie składu Rady Wydziału

²¹ Poszczególne wydziały w dalszej części wystąpienia zwane także odpowiednio: Wydział Zarządzania - „WZ”, Wydział Ekonomii - „WE”, Wydział Finansów i Ubezpieczeń - „WFiU” lub „Wydziałem FiU”, Wydział Informatyki i Komunikacji - „WIK”.

²² Wg danych CK, pierwsze w skali kraju uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie „finanse” zostały przyznane z dniem 30 maja 2011 r., a do nadawania stopnia doktora habilitowanego w tej dyscyplinie - z dniem 28 października 2013 r.

²³ *Uchwała CK z dnia 24 października 2005 r. (M.P. Nr 79, poz. 1120 ze zm.)*. Z dniem 1 października 2011 r. zastąpiona *rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. Nr 179, poz. 1065)*. Zgodnie z załącznikiem do tego rozporządzenia, w dziedzinie nauk ekonomicznych wyróżnia się cztery dyscypliny naukowe: ekonomia, nauki o zarządzaniu, finanse i towaroznawstwo.

²⁴ M.P. Nr 46, poz. 636.

²⁵ W obydwu przypadkach na podstawie opinii zespołu powołanego przez Radę Wydziału FiU w celu przygotowania wniosków dotyczących czynności przewodu (stosownie do § 13 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich i habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. Nr 15, poz. 128)*, dalej zwanego „*rozporządzeniem z 15 stycznia 2004 r.*”), który po zapoznaniu się ze złożoną w celu przeprowadzenia przewodu dokumentacją stwierdził, że kwalifikuje się ona do dyscypliny naukowej „finanse”.

FiU²⁶). Ponadto, w jednym przypadku Przewodniczący CK pismem z dnia 17 stycznia 2012 r. zwrócił uwagę, że przewod, który Rada Wydziału FiU wszczęła w dniu 15 grudnia 2011 r. w dyscyplinie „ekonomia”, powinien zostać wszczęty w dyscyplinie „finanse”, co przedstawiono także w dalszej części wystąpienia.

Po uzyskaniu przez Wydział FiU uprawnień w dyscyplinie „finanse” wszczęto w tej dyscyplinie²⁷ łącznie 17 przewodów doktorskich²⁸ i cztery przewody habilitacyjne²⁹. Ponadto, w przypadku trzech przewodów doktorskich (w tym jednego wszczętego w dniu 15 grudnia 2011 r.³⁰ oraz dwóch wszczętych przed lipcem 2010 r.), po uzyskaniu przez Wydział uprawnień w dyscyplinie „finanse”³¹ Rada Wydziału podjęła uchwały w sprawie zmiany dyscypliny, w której przewody te wszczęto (z dyscypliny „ekonomia” na dyscyplinę „finanse”).

[dowód: akta kontroli str. 226-231, 414-415, 629-633, 661-685, 924-932, 934, 938-942, 947]

1.2. Informacje o osobach wliczanych do minimalnej liczby osób, o której mowa w art. 6 *ustawy o stopniach i tytule*, uprawniającej do nadawania stopni naukowych doktora lub doktora habilitowanego w danej dyscyplinie³², były przekazywane do CK na bieżąco:

- wraz z wnioskiem do CK o przyznanie nowego uprawnienia (co w okresie objętym kontrolą dotyczyło wspomnianego wcześniej wniosku Wydziału FiU o przyznanie uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie „finanse”), ponadto wraz z dokumentacją z poszczególnych postępowań o nadanie tytułu profesora (po podjęciu uchwały Rady Wydziału w sprawie poparcia wniosku o jego nadanie), jak również w terminie do 30 września 2013 r., w związku z końcem dwuletniego okresu przewidzianego w art. 32 *ustawy z 18 marca 2011 r.*³³ i komunikatem CK nr 6/2012³⁴;
- poprzez system POL-on (zintegrowany system informacji o szkolnictwie wyższym, mający wspierać pracę m.in. Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów), do którego wprowadzano m.in. dane o statusie pracowników przypisanych do uprawnień poszczególnych wydziałów³⁵.

W badanym okresie poszczególne wydziały uprawnione do nadawania stopnia doktora dysponowały co najmniej ośmioma osobami, a wydziały uprawnione do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego - co najmniej 12 osobami, o których mowa w art. 6 odpowiednio ust. 1 i 2 *ustawy o stopniach i tytule*, reprezentującymi dziedzinę nauk ekonomicznych, jak również co najmniej pięcioma osobami, o których mowa w art. 6 ust. 3 *ustawy*, reprezentujących daną dyscyplinę³⁶. Od osób tych odbierano oświadczenia,

²⁶ Stosownie do art. 10 *ustawy o stopniach i tytule*, w razie braku w kraju jednostki organizacyjnej właściwej dla przeprowadzenia określonego przewodu doktorskiego lub habilitacyjnego Centralna Komisja, działając na wniosek jednostki organizacyjnej lub z urzędu, może zarządzić uzupełnienie składu rady wskazanej przez siebie jednostki o osoby niebędące członkami tej rady. W badanym okresie na podstawie art. 10 ww. *ustawy* przeprowadzono cztery postępowania (przewody habilitacyjne, z czego dwa zakończyły się nadaniem stopnia naukowego, jedno, wg stanu na 15 września 2014 r., pozostawało w toku, i w jednym przypadku kandydat zrezygnował z dalszego prowadzenia postępowania). Ponadto, w jednym przypadku wystąpiono do CK o zgodę na przeprowadzenie postępowania na podstawie art. 10 *ustawy*, jednak kandydat przed wszczęciem postępowania wycofał wniosek.

Wg danych CK, pierwsza jednostka organizacyjna uzyskała uprawnienia do nadawania stopni naukowych w dyscyplinie „finanse”: w przypadku stopnia doktora - w maju 2011 r., w przypadku stopnia doktora habilitowanego - w październiku 2013 r.

²⁷ Wg stanu do dnia 30 czerwca 2014 r.

²⁸ Z tego sześć w tzw. nowej procedurze, tj. na podstawie przepisów *ustawy o stopniach i tytule* w brzmieniu nadanym *ustawą z 18 marca 2011 r.* oraz przepisów *rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. Nr 204, poz. 1200)*, dalej zwanego „*rozporządzeniem z 22 września 2011 r.*”.

²⁹ Po uzyskaniu zgody CK na podstawie art. 10 *ustawy o stopniach i tytule*. Spośród ww. czterech przewodów, wg stanu na 15 września 2014 r. dwa zakończyły się nadaniem stopnia naukowego.

³⁰ Przypadek ten przedstawiono także w dalszej części wystąpienia.

³¹ W obydwu przypadkach przez podjęciem uchwały w sprawie wyznaczenia recenzentów.

³² Tzw. minimum kadrowe.

³³ Był to okres przewidziany na dostosowanie się do wymogów określonych przepisami art. 6 ust. 1-4 *ustawy o stopniach i tytule*, w brzmieniu po nowelizacji wprowadzonej ww. *ustawą z 18 marca 2011 r.* Do art. 6 ust. 1 i 2 *ustawy o stopniach i tytule* dodano wymóg zatrudnienia w jednostce organizacyjnej jako tzw. podstawowym miejscu pracy.

³⁴ W formie imiennych wykazów sporządzonych zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 2 do *rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie trybu zgłaszania wniosków o przyznanie uprawnienia do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego (Dz. U. nr 179, poz. 1066 ze zm.)*.

³⁵ Wykazanych w tabeli C3 pt. „Uprawnienia do nadawania stopni naukowych”.

³⁶ Powyższe ustalenia w zakresie dziedziny i dyscypliny, do której przypisano poszczególne osoby, oparto na przedłożonych kontrolerowi pisemnych oświadczeniach składanych przez te osoby Dziekanom ich wydziałów oraz na

w których deklarowały one spełnianie poszczególnych wymogów określonych w art. 6 *ustawy o stopniach i tytule* (w tym m.in. oświadczają, że nie są wliczane do ww. minimum kadrowego w żadnej innej jednostce organizacyjnej)³⁷, wskazywały reprezentowaną przez siebie dyscyplinę i specjalność oraz zobowiązywały się do informowania Dziekana Wydziału o ewentualnych zmianach w tym zakresie.

Stwierdzone w trakcie kontroli przypadki wliczania do minimum kadrowego osób niespełniających warunków określonych w art. 6 ust. 1-4 *ustawy o stopniach i tytule*, przedstawiono w dalszej części wystąpienia.

[dowód: akta kontroli str. 136, 138, 142-211, 232-260, 296-325, 359-376, 393-396, 423-456, 468-488, 1595, 1688, 1727, 1767]

W dwóch przypadkach, spośród trzech dotyczących osób posiadających stopień naukowy uzyskany za granicą, przed podjęciem decyzji o wliczeniu danej osoby do minimum kadrowego danego wydziału uzyskano potwierdzenie, iż przedłożona przez tę osobę dokumentacja poświadcza posiadanie stopnia naukowego odpowiadającego polskiemu stopniowi doktora habilitowanego:

- w pierwszym przypadku (WFiU)³⁸, poprzez Biuro ds. Pracowniczych UE, potwierdziło to pismo Zastępcy Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2009 r.³⁹.

- w drugim przypadku (WE), osoba, która uzyskała stopień i tytuł naukowy za granicą, przedłożyła zaświadczenie wydane przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (z października 2004 r.), poświadczające, że przedłożone przez nią dokumenty są równoważne z dokumentem o nadaniu stopnia naukowego w Rzeczypospolitej Polskiej doktora habilitowanego nauk ekonomicznych. Uzyskano też urzędowe potwierdzenie, że osoba ta posiada dyplom równoważny z polskim dyplomem o nadaniu tytułu naukowego profesora.

W systemie POL-on w rubryce dotyczącej stopni naukowych w obydwu przypadkach podano, że ww. osoby posiadają stopień doktora habilitowanego. W trzecim przypadku natomiast, przed wliczeniem danej osoby do minimum kadrowego wydziału (WZ), wskazanego powyżej potwierdzenia nie uzyskano (w systemie POL-on podano jedynie informację o posiadaniu przez daną osobę stopnia doktora), co przedstawiono w dalszej części wystąpienia.

[dowód: akta kontroli str. 185, 197, 296-325, 400, 423, 450-466, 475, 479, 1451-1452, 1455-1469, 1501-1503, 1726-1727]

1.3. Studia doktoranckie (III stopnia) prowadzono: w latach akademickich 2010/2011-2012/2013 w dwóch dyscyplinach (naukach o zarządzaniu i ekonomii), a w roku akademickim 2013/2014 w trzech (naukach o zarządzaniu, ekonomii i finansach). W kolejnych latach akademickich 2010/2011-2013/2014 przedmiotowe studia rozpoczęło⁴⁰ 48, 52, 42 i 30 osób (z tego w kolejnych latach na studiach: stacjonarnych - 31, 31, 30 i 30 osób oraz niestacjonarnych - 17, 21, 12 i 0⁴¹ osób), a ukończyło je⁴² odpowiednio 29, 36, 50 i 7 osób.

Spośród osób, które ukończyły studia doktoranckie (III stopnia) w Uniwersytecie w ww. okresie czterech lat akademickich (łącznie 122 osoby), przewód doktorski otworzyły 74 osoby (60,66 %). Stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskało 25 osób (20,49 %).

danych dotyczących ich dyplomów (wykazywanych m.in. w systemie POL-on), pozwalających na ustalenie, czy dana osoba posiada stopień naukowy w danej dyscyplinie naukowej lub tytuł naukowy w danej dziedzinie nauki (bez analizy merytorycznego dorobku naukowego tych osób).

³⁷ Stosownie do *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.) informację, czy uczelnia jest dla danej osoby podstawowym miejscem pracy, zamieszczano w umowach o pracę zawieranych z nauczycielami akademickimi lub aktach ich mianowania.

³⁸ Dotyczyło to osoby wliczanej do minimum kadrowego Wydziału od września 2012 r., która stopień naukowy odpowiadający polskiemu stopniowi doktora habilitowanego uzyskała w 2005 r.

³⁹ Wydział posiadał kserokopię ww. pisma, jego oryginał przechowywano w Biurze ds. Pracowniczych UE, w aktach osobowych ww. osoby. W ww. piśmie wskazano ponadto, że na podstawie art. 217 ust. 1 i 3 KPA istnieje możliwość uzyskania, na wniosek osoby zainteresowanej, zaświadczenia imiennego potwierdzającego równoważność wykształcenia uzyskanego z zagranicą z odpowiednim polskim dokumentem o wykształceniu.

⁴⁰ Rozpoczęcie studiów rozumiane jako podpisanie umowy o naukę lub ślubowanie.

⁴¹ W roku akademickim 2013/2014 przeprowadzono nabór na niestacjonarne studia trzeciego stopnia (doktoranckie), jednak w wyniku bardzo małej liczby kandydatów proces rekrutacji został przerwany (przed obowiązkowymi rozmowami rekrutacyjnymi) i zostały uruchomione jedynie studia w trybie stacjonarnym.

⁴² Wg stanu do dnia 11 lipca 2014 r.

Ponadto, przewod doktorski otworzyło 19 osób kontynuujących jeszcze studia doktoranckie⁴³.

[dowód: akta kontroli str. 139-141]

1.4. W latach 2011-2014 (do 30 czerwca) CK nie dokonywała na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule okresowej oceny działalności naukowej jednostek organizacyjnych Uniwersytetu, stanowiącej podstawę do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego, a także oceny zasadności uchwał w sprawie nadawania tych stopni. W trakcie kontroli NIK, pismem z dnia 1 lipca 2014 r. Przewodniczący CK poinformował Dziekana Wydziału FiU, że CK na podstawie art. 9 ust. 1 ww. ustawy postanowiła dokonać okresowej oceny przewodów doktorskich, zakończonych nadaniem stopnia doktora i doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinach ekonomia i finanse (albo odmową nadania tego stopnia) na Wydziale. W związku z powyższym poproszono o nadesłanie wykazów wszystkich zakończonych przewodów doktorskich i habilitacyjnych: w dyscyplinie „finanse” - przeprowadzonych w oparciu o uzyskaną zgodę CK, w dyscyplinie „ekonomia” - za ostatnie cztery lata (wykazy te wysłano do CK w dniu 21 lipca 2014 r.). Do dnia 3 października 2013 r., tj. do zakończenia czynności kontrolnych NIK, czynności CK nie zostały zakończone.

[dowód: akta kontroli str. 136, 138, 402-406]

W związku z rozpatrywaniem wniosku o nadanie Wydziałowi uprawnień w dyscyplinie „finanse”, w skierowanym do Dziekana Wydziału FiU piśmie Przewodniczącego CK z dnia 31 grudnia 2012 r., zwrócono uwagę, że o zaliczeniu poszczególnych osób do minimum kadrowego w danej dyscyplinie powinien decydować ich dorobek naukowy i wkład w kształcenie kadr (w tym m.in. tematy rozpraw doktorskich, które powstawały lub powstają pod kierunkiem naukowym ww. osób). Stwierdzając, że istnieją „mocne argumenty za przyznaniem Wydziałowi Finansów i Ubezpieczeń uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse”, poproszono jednocześnie Dziekana o ustosunkowanie się do kwestii zasadności posiadania przez Wydział uprawnień w dyscyplinie „ekonomia”, podnosząc przy tym, że „struktura zatrudnienia samodzielnej kadry naukowej na Wydziale Finansów i Ubezpieczeń wskazuje na zdecydowaną przewagę osób reprezentujących dyscyplinę naukową finanse” (jak podano, „po wyodrębnieniu się dyscypliny finanse z dziedziny nauk ekonomicznych, zalicza się do niej badania i prace z zakresu rachunkowości”).

[dowód: akta kontroli str. 410-413]

W odpowiedzi, pismem z dnia 29 stycznia 2013 r. Dziekan Wydziału FiU poinformował Przewodniczącego CK m.in., że Wydział „jest jednostką podstawową, której profil akademicki jest szeroki i związany z dyscyplinami: ekonomia oraz finanse. (...) Wydział wnioskował o przyznanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse, z intencją zachowania dotychczasowych uprawnień w dyscyplinie ekonomia, których posiadanie jest uzasadnione spełnianiem kryteriów formalnych (...), rodzajem prowadzonych badań w zakresie ekonomii oraz planami ich dalszego rozwoju, jak również rozwojem kadry w zakresie ekonomii”. Poinformował również o zaangażowaniu przez Wydział, po złożeniu przedmiotowego wniosku, dodatkowych osób ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem profesora (trzy osoby, które przeniesiono na Wydział FiU z innych wydziałów UE), „mające dorobek w dyscyplinie ekonomia uzyskany za prace i dorobek poza finansami i sprawozdawczością finansową (...)”. Jednocześnie zwrócił uwagę, że „w pracach badawczych prowadzonych przez osoby zaliczone do minimum kadrowego z ekonomii analizuje się problemy właściwe dla dyscypliny ekonomia, wykraczające poza problematykę systemów finansowych, przepływu pieniądza i szeroko rozumianej sprawozdawczości finansowej (...), a zatem nieuzasadnione byłoby zaliczenie ich do dyscypliny finanse i do tzw. minimum kadrowego z zakresu finansów”. Kwestia ta była również przedmiotem dyskusji członków Rady Wydziału FiU podczas jej posiedzenia w dniu 31 stycznia 2013 r. Zwrócono m.in. uwagę, że podział dyscyplin, o którym mowa w Komunikacie CK nr 7/2010, „jest niejednoznaczny i niestabilny, w szczególności w przypadku profesorów, którzy uzyskują tytuł w dziedzinie, a nie dyscyplinie”.

⁴³ J.w.

W toku kontroli NIK Dziekan Wydział FiU wyjaśnił ponadto m.in., że „*kwestia włączenia wszystkich badań i prac z zakresu rachunkowości do dyscypliny finanse nie została określona w żadnych regulacjach będących źródłem prawa*”, a „*rachunkowość (...) obejmuje wiele podsystemów*”, wobec czego „*zakłada się, że skomplikowane kwestie struktury różnych nauk stosowanych w ramach dziedziny nauk ekonomicznych i ich wzajemnych relacji będą w przyszłości przedmiotem dyskusji i ostatecznych unormowań będących źródłem prawa*”. Dziekan wskazał też, że decyzją Rektora z dniem 1 lutego 2013 r. z Wydziału Ekonomii UE przeszło na Wydział FiU trzech samodzielnych pracowników naukowych, a w lipcu 2014 r. kolejnych trzech pracowników Wydziału uzyskało stopień doktora habilitowanego, z tego jeden w dyscyplinie „ekonomia” oraz dwóch w dyscyplinie „finanse” (byli oni zatrudnieni na Wydziale od początku jego istnienia), ponadto w zakresie ekonomii jeszcze jeden przewód habilitacyjny pracownika Wydziału był na ukończeniu⁴⁴.

[dowód: akta kontroli str. 407-409, 1593-1595, 1610]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Od dnia 1 października 2013 r. do 10 lipca 2014 r. do minimum kadrowego na Wydziale Ekonomii dotyczącego uprawnień w dyscyplinie „nauki o zarządzaniu” wliczano jedną osobę, która nie była zatrudniona w Uniwersytecie jako podstawowym miejscem pracy w rozumieniu *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym*⁴⁵, co nie odpowiadało wymogom określonym w art. 6 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, w brzmieniu po nowelizacji na mocy *ustawy z 18 marca 2011 r.* (w zw. z art. 32 tej ustawy⁴⁶).

W dniu 10 lipca 2014 r., tj. w trakcie kontroli NIK, przestano wliczać ww. osobę do minimum kadrowego Wydziału (w systemie POL-on dokonano stosownego wpisu w tym zakresie). Przypadek ten nie wpłynął na posiadane przez Wydział uprawnienia.

[dowód: akta kontroli str. 144, 156, 188, 200, 359-364, 368-376, 473, 475, 500-512, 524-635]

Jak wyjaśniła Dziekan Wydziału Ekonomii, po zmianie przepisów wprowadzających wymóg podstawowego miejsca pracy osoba ta pozostała w minimum kadrowym przez niedopatrzenie.

[dowód: akta kontroli str. 1680, 1688]

2. W roku akademickim 2012/2013 i 2013/2014 (co najmniej od grudnia 2012 r. do 31 lipca 2014 r.)⁴⁷ do minimum kadrowego na Wydziale Zarządzania w dyscyplinie „nauki o zarządzaniu” wliczano jedną osobę, w stosunku do której, w świetle stanowiska przedstawionego we wskazanym poniżej piśmie Zastępcy Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, nie dysponowano dokumentami poświadczającymi nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, które zostały uznane za równoważne z polskim dyplomem o nadaniu stopnia doktora habilitowanego. Osoba ta nie posiadała też tytułu naukowego profesora ani nie nabyła uprawnień równoważnych ze stopniem doktora habilitowanego na podstawie art. 21a *ustawy o stopniach i tytule*⁴⁸. W związku z powyższym nie powinna ona zostać wliczona do minimum kadrowego określonego w art. 6 ust. 1-3 tej ustawy.

Wspomniana osoba posiadała uzyskany za granicą stopień naukowy doktora. Przedłożyła też dokumenty potwierdzające pozytywne zakończenie w jednej z austriackich szkół

⁴⁴ Wpłynęły cztery pozytywne recenzje.

⁴⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 572, ze zm., dalej zwanej „*Posw*”. Stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 33 tej ustawy, podstawowe miejsce pracy oznacza uczelnię albo jednostkę naukową (w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 34 *Posw*), w której nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, wskazaną w akcie stanowiącym podstawę zatrudnienia jako podstawowe miejsce pracy, przy czym w tym samym czasie podstawowe miejsce pracy może być tylko jedno.

⁴⁶ Stosownie do tego przepisu jednostki organizacyjne zobowiązane były dostosować się do warunków określonych w znowelizowanych przepisach w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie *ustawy z 18 marca 2011 r.*, tj. dwóch lat od dnia 1 października 2011 r.

⁴⁷ Stosownie do danych w systemie POL-on, a także imiennych wykazów osób wliczanych do minimum kadrowego Wydziału, które były przekazywane w wersji papierowej do CK.

⁴⁸ Przepis ten określa przesłanki pozwalające osobie posiadającej stopień doktora na nabycie uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego. Wymaga to decyzji rektora szkoły wyższej, o której rektor zawiadamia CK. Wraz z zawiadomieniem rektor przekazuje do CK swoją decyzję oraz opis kariery zawodowej i wykaz publikacji danej osoby.

wyższych tzw. postępowania habilitacyjnego *venia docendi*⁴⁹, uzyskanie statusu tzw. *Privatdozent* i posiadanie prawa do prowadzenia w uczelni zajęć dydaktycznych z zakresu danej dyscypliny nauki⁵⁰. Stosownie jednak do pisma z dnia 21 maja 2014 r. Zastępcy Dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, „*ww. dokumenty nie poświadczają nadania stopnia naukowego i nie mogą zostać uznane za równoważne z polskim dyplomem o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego*”, gdyż „*jedynie stopień naukowy/w zakresie sztuki nadany za granicą może być uznany za równoważny z polskim odpowiednikiem*”. Ww. osoba przedłożyła też dokument poświadczający jej nominację za granicą na stanowisko profesorskie (co nie potwierdzało jednak nadania tytułu naukowego równoważnego z polskim tytułem naukowym profesora). Oprócz ww. dokumentów, kontrolerowi NIK innej dokumentacji nie przedłożono. W systemie POL-on w tabeli B2 pt. „Stopnie naukowe” dla ww. osoby podano wyłącznie dane dotyczące stopnia doktora, a w tabeli B3 pt. „Stopnie równoważne” nie ujęto żadnych danych. W dniu 15 października 2012 r. Dziekan Wydziału przyjęła oświadczenie ww. osoby, w którym osoba ta wyraziła zgodę na jej zaliczenie do minimum kadrowego w roku akademickim 2012/2013 (w roku 2013/2014 oświadczenia takiego wspomniana osoba już nie złożyła).

W związku z rozwiązaniem umowy o pracę, na mocy której osoba ta była zatrudniona w Uniwersytecie, z dniem 1 sierpnia 2014 r. przestano ją wliczać do minimum kadrowego Wydziału. Przypadek ten nie wpłynął na posiadane przez Wydział uprawnienia.

[dowód: akta kontroli str. 185, 197, 296-325, 450-466, 1726-1727, 1451-1452, 1455-1462, 1501-1503]

Dziekan Wydziału Zarządzania wyjaśniła, że zaliczając ww. osobę w październiku 2012 r. do minimum kadrowego Wydziału, na podstawie ww. austriackiej habilitacji (*Privatdozent*), nie posiadano informacji o braku jej równoważności z polskim stopniem doktora habilitowanego, a przesłanką włączenia tej osoby w ówczesnym czasie do minimum kadrowego był art. 1 pkt 2 umowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Austrii o ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym⁵¹. Jak wyjaśniła dalej, po przeprowadzonej przez Dział Kadr UE analizie (co obejmowało m.in. uzyskanie ww. pisma Ministerstwa w tej sprawie), w której stwierdzono brak równoważności ww. kwalifikacji z polskim stopniem naukowym doktora habilitowanego, podjęła ona decyzję o niekontynuowaniu zatrudnienia tej osoby.

[dowód: akta kontroli str. 1718-1719, 1726-1727, 1753-1763, 1501-1503]

W związku z powyższym NIK podkreśla konieczność dogłębnego badania równoważności stopni naukowych i pozostałych kwalifikacji uzyskanych za granicą, a w razie wątpliwości zasięgania opinii stosownych organów lub instytucji bądź zwracania się do danej osoby o przedłożenie stosownego zaświadczenia, przed podjęciem decyzji o jej wliczeniu do minimum kadrowego. Podkreślenia wymaga również konieczność ścisłej współpracy pomiędzy komórką realizującą zadania z zakresu obsługi kadrowej (Biurem ds. Pracowniczych), prowadzącą akta osobowe pracowników, oraz poszczególnymi wydziałami Uniwersytetu, przygotowującymi wykazy osób wliczanych do minimum kadrowego.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

⁴⁹ Rozumianego przede wszystkim jako dopuszczenie do samodzielnego nauczania i prowadzenia wykładów w określonym przedmiocie („ekonomika i organizacja przedsiębiorstw”).

⁵⁰ Uprawnienia uzyskane stosownie do decyzji rektora ww. austriackiej szkoły wyższej w lutym 2011 r. Jak podano w ww. piśmie MNiSW, „przyznanie prawa do prowadzenia w uczelni zajęć dydaktycznych (*Lehrbefugnis*) z zakresu danej dyscypliny nauki”.

⁵¹ Podpisana w Wiedniu 23 stycznia 1995 r. (Dz. U. z 1996 r., Nr 39, poz. 169).

Jak podano w ww. umowie, „*wyrażenie "stopień naukowy" dotyczy w przypadku Austrii każdego stopnia naukowego, a w przypadku Polski każdego tytułu zawodowego lub stopnia naukowego doktora, nadanego w wyższej uczelni*” (nie wymieniono tam polskiego stopnia naukowego doktora habilitowanego, lecz tylko doktora), natomiast „*wyrażenie "wyższa uczelnia" odnosi się do wszystkich jednostek, które w Rzeczypospolitej Polskiej i w Republice Austrii mają zgodnie z prawem charakter wyższej uczelni lub uprawnione są do nadawania stopnia naukowego doktora*” (podobnie jak wyżej - nie wymieniono tam uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, lecz tylko doktora). Przedmiotowa umowa dotyczy głównie zaliczania okresów studiów, dotychczasowych osiągnięć i zdanych egzaminów.

Pozostałe uwagi NIK dotyczą następujących zagadnień:

1. Na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2011 r. Rada Wydziału FiU podjęła dwie uchwały⁵², na mocy których postanowiła wszcząć przewody, odpowiednio habilitacyjny i doktorski, „w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie ekonomia”⁵³.

W pierwszym przypadku, pismem Zastępcy Przewodniczącego CK z dnia 17 stycznia 2012 r., w związku z wystąpieniem do CK o wyznaczenie recenzentów w prowadzonym na Wydziale ww. przewodzie habilitacyjnym⁵⁴, poinformowano: „W ocenie Sekcji Nauk Ekonomicznych przewód ten został wszczęty z naruszeniem obowiązującego prawa. Zarówno rozprawa habilitacyjna, jak i dominująca część pozostałego dorobku naukowego, będącego podstawą wszczęcia przewodu, należy do dyscypliny finanse w dziedzinie nauk ekonomicznych”. Jednocześnie poinformowano, że przewód ten „może zostać otwarty ponownie w jednostce dysponującej odpowiednimi uprawnieniami do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie finanse (przyp. kontrolera NIK - Wydział FiU uprawnień takich wówczas nie posiadał), po uzyskaniu zgody Centralnej Komisji na podstawie art. 10 ww. ustawy”. NIK zwraca uwagę, że w protokole z posiedzenia Zespołu powołanego przez Radę Wydziału FiU w celu przygotowania wniosków dotyczących czynności ww. przewodu habilitacyjnego stwierdzono jedynie, że „przedmiot rozprawy habilitacyjnej mieści się w dziedzinie nauk ekonomicznych”, nie odnosząc się do dyscypliny naukowej („ekonomia” czy „finanse”).

W drugim przypadku natomiast, w dniu 30 stycznia 2014 r. Rada Wydziału podjęła uchwałę⁵⁵, na mocy której dokonano zmiany ww. uchwały z 15 grudnia 2011 r. w punkcie dotyczącym określenia dyscypliny, w której wszczęto przewód doktorski (zmieniono zapis „Przewód wszczyna się w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie ekonomia” na zapis „Przewód wszczyna się w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie finanse”).

[dowód: akta kontroli str. 640-644, 651, 661-685]

Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o stopniach i tytułach, stopnie doktora i doktora habilitowanego są nadawane w jednostkach organizacyjnych, które posiadają uprawnienia do ich nadawania. Możliwe jest także przeprowadzenie przewodu na podstawie art. 10 tej ustawy, pod warunkiem jednak, że żadna jednostka organizacyjna w kraju nie posiada jeszcze stosownych uprawnień⁵⁶.

Zgodnie z informacjami opublikowanymi na jej urzędowym portalu internetowym⁵⁷, CK kilkakrotnie zwracała uwagę na konieczność prowadzenia przewodów naukowych zgodnie z zakresem uprawnień aktualnie posiadanych przez poszczególne jednostki organizacyjne⁵⁸. Zwracała także uwagę, że powołanie recenzentów poprzedzone być musi odpowiednią, prawidłowo podjętą uchwałą rady jednostki organizacyjnej o wszczęciu postępowania, która powinna określać przedmiot wszczętego postępowania⁵⁹, co obejmuje m.in. wskazanie właściwej dziedziny nauki i dyscypliny naukowej. Brak odpowiednich określeń stopni lub tytułów w uchwałach o wszczęciu postępowania nie stwarza bowiem, jak wskazała CK, odpowiednich warunków do prawidłowego powołania recenzentów, tj. do ustalenia, czy dysponują oni, odpowiednio do przedmiotu wszczętego postępowania,

⁵² Odpowiednio nr 7H/2011/2012 i nr 7d/2011/2012.

⁵³ Odpowiednio na podstawie rozprawy habilitacyjnej pod tytułem „Modelowanie równowagi na rynku kapitałowym - weryfikacja empiryczna na przykładzie akcji notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie” oraz na podstawie rozprawy doktorskiej pod tytułem „Planowanie a wykonywanie budżetu w jednostkach samorządu terytorialnego”.

⁵⁴ Pismo z dnia 22 grudnia 2011 r., skierowane do CK przez poprzedniego Dziekana Wydziału FiU.

⁵⁵ Nr 4d/2013/2014.

⁵⁶ W razie braku w kraju jednostki organizacyjnej właściwej dla przeprowadzenia określonego przewodu doktorskiego lub habilitacyjnego CK, działając na wniosek jednostki organizacyjnej lub z urzędu, może zarządzić uzupełnienie składu rady wskazanej przez siebie jednostki o osoby niebędące członkami tej rady.

⁵⁷ M.in. w zakładce „Komentarze” opublikowano komunikaty Prezydium lub Przewodniczącego CK skierowane do rad jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni naukowych (www.ck.gov.pl).

⁵⁸ Według CK niedopuszczalne i sprzeczne z prawem byłoby nadanie stopnia naukowego np. z zakresu historii sztuki w ramach uprawnienia do nadawania stopni naukowych w dyscyplinie historia, z zakresu biotechnologii w ramach uprawnień w dyscyplinach biochemia lub technologia chemiczna czy z zakresu mikrobiologii w ramach uprawnień w dyscyplinie biologia itp., konieczne bowiem jest uprzednie uzyskanie uprawnień do nadawania w danej dyscyplinie odpowiedniego stopnia naukowego.

⁵⁹ W myśl art. 29 ust. 1 ustawy o stopniach i tytułach, do postępowania tych w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy KPA.

stosownymi kwalifikacjami⁶⁰. W Komunikacie CK nr 7/2010 w sprawie określenia zakresu dyscyplin „ekonomia”, „finanse” i „nauki o zarządzaniu” w ramach dziedziny „nauki ekonomiczne” wskazano, że w razie wątpliwości zaleca się: przeprowadzić przewód w jednostce, która ma uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora lub doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dwóch lub trzech dyscyplinach lub w bardzo wyjątkowych przypadkach zwrócić się do CK o zakwalifikowanie rozprawy do określonej dyscypliny naukowej.

Odpowiadając na pytanie, dlaczego ww. przewody wszczęto w dyscyplinie „ekonomia”, pomimo iż dotyczyły one dyscypliny „finanse”, poprzedni Dziekan Wydziału FiU⁶¹ wyjaśnił m.in., że: *„W porównaniu z dyscypliną ekonomii, dyscyplina finanse jest wąską i do dziś trwa dyskusja co do jej zakresu przedmiotowego. Wcześniej prace z finansów były kwalifikowane do dyscypliny ekonomii”*. Wskazał też, że jego zdaniem *„w tej sytuacji wyodrębnienie dyscypliny finansów w dziedzinie »ekonomia« bez uregulowania zakresu przedmiotowego tej dyscypliny było błędem legislacyjnym. W warunkach niepewności celowym było badanie jak ukształtuje się praktyka kwalifikowania do wskazanych dyscyplin”*. Odnosząc się do ww. przewodu habilitacyjnego wyjaśnił, że przywołana sprawa *„dowodzi rozbieżności poglądów w tych sprawach, co nie dziwi na początku kształtowania się praktyki. Przy braku ustawowego zdefiniowania kryteriów i posługiwania się w przepisach zwrotami niedookreślonymi ryzyko rozbieżności w praktyce ocen kwalifikujących jest znaczące”*. Zaznaczył też, że jego zdaniem w przypadku tym nie ma mowy o naruszeniu prawa. Wyjaśnił ponadto, że *„w ocenie Rady Wydziału praca była z zakresu ekonomii, a w tej dziedzinie Wydział posiadał stosowne uprawnienia”* i dodał, że odmienna ocena CK miała charakter opinii i działania niewładczego, a ponadto zawierała jedynie sąd wartościujący bez uzasadnienia. Dodał też, że wobec opinii CK *„zainteresowany, z ostrożności spowodował, że sprawa była prowadzona w innej uczelni na jego wniosek”*.

[dowód: akta kontroli str. 1664-1665, 1671]

NIK wzięła pod uwagę trudności w jednoznacznym rozgraniczeniu poszczególnych dyscyplin naukowych, szczególnie w niedługim okresie po ich wyodrębnieniu, na co zwróciła uwagę także CK, np. w ww. Komunikacie nr 7/2010. Jednocześnie NIK podkreśla konieczność przeprowadzania dokładnej i starannej analizy każdego ze składanych na Uniwersytecie wniosków o nadanie stopnia lub tytułu naukowego, celem prawidłowego określenia przedmiotu wszczynanych w tych sprawach postępowań, w szczególności dyscypliny naukowej, której powinny one dotyczyć.

2. Zgodnie z Komunikatem CK nr 1/2014 każde zakończenie zatrudnienia osoby zaliczanej do minimum kadrowego uprawniającego jednostkę organizacyjną do nadawania stopni naukowych i podjęcie go ponownie po upływie czasu dłuższym niż jeden dzień (z wyłączeniem dni wolnych od pracy) jest nowym zatrudnieniem, od którego liczy się określony w art. 6 ust. 4 *ustawy o stopniach i tytułach* wymóg zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy od co najmniej roku, aby osoba ta mogła być ponownie zaliczana do minimum kadrowego uprawniającego do nadawania stopni.

Spośród osób zaliczanych w kontrolowanym okresie przez poszczególne wydziały Uniwersytetu do minimum kadrowego uprawniającego do nadawania stopni doktora lub doktora habilitowanego, w przypadku trzech osób stwierdzono, że osoby te wliczono do ww. minimum (m.in. wykazywano w systemie POL-on w tabeli C3 pt. „Uprawnienia do nadawania stopni naukowych”⁶²), pomimo przerwy w zatrudnieniu wynoszącej odpowiednio 32 dni (w dwóch przypadkach) i 6 dni (w jednym przypadku). Skutkowało to, stosownie m.in. do ww. Komunikatu CK, koniecznością spełnienia na nowo wymogu co najmniej rocznego zatrudnienia ww. osób, tymczasem osoby te przez cały czas wliczono do minimum kadrowego. Przypadki te dotyczyły odpowiednio:

⁶⁰ W pierwszym przypadku w dniu 15 grudnia 2011 r. Rada Wydziału podjęła uchwałę o wyznaczeniu dwóch recenzentów w przedmiotowym przewodzie. W drugim przypadku uchwała w sprawie zmiany dyscypliny (z „ekonomii” na „finanse”) została podjęta przed wyznaczeniem przez Radę recenzentów.

⁶¹ Przewodniczył on jednocześnie Zespołowi powołanemu przez Radę Wydziału w celu przygotowania wniosków dotyczących czynności ww. przewodu habilitacyjnego.

⁶² Jako osoby przypisane do uprawnień tych wydziałów w zakresie nadawania stopni naukowych w poszczególnych dyscyplinach.

- uprawnień Wydziału FiU do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie „ekonomia” (prof. dr hab., zatrudnionej w Uniwersytecie od 1 października 2008 r.⁶³ do 15 sierpnia 2012 r. i następnie ponownie od 16 września 2012 r.);
 - uprawnień Wydziału Informatyki i Komunikacji do nadawania stopni doktora w dyscyplinie „nauki o zarządzaniu”⁶⁴ (prof. dr hab., zatrudnionej w Uniwersytecie od 1 października 1979 r.⁶⁵ do 15 sierpnia 2012 r. i następnie ponownie od 16 września 2012 r.);
 - uprawnień Wydziału Ekonomii do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie „nauki o zarządzaniu” (dr hab.⁶⁶, zatrudnionego w Uniwersytecie od 1 października 2000 r.⁶⁷ do 30 czerwca 2011 r. i następnie ponownie od 6 lipca 2011 r.).
- [dowód: akta kontroli str. 142, 146-147, 153-154, 156, 158, 159, 172, 175-176, 188, 190-191, 200, 202-203, 210, 239, 245-247, 249-251, 253-255, 368-369, 479, 481]

Jak wyjaśnili Kierownicy Dziekanatów i Dziekani poszczególnych wydziałów, było to wynikiem nieświadomości powyższego wymogu lub przyjmowania wcześniej innej jego interpretacji (jak wskazali, przepis art. 6 ust. 4 *ustawy o stopniach i tytułach* nie odnosi się do kwestii ewentualnych przerw w zatrudnieniu, mówi tylko o zatrudnieniu „nie krócej niż rok”). Zwrócili przy tym uwagę, że Komunikat CK w tej sprawie opublikowany został dopiero z początkiem 2014 r. Wskazali też, że wszystkie wspomniane osoby od wielu lat stanowiły kadrę poszczególnych wydziałów, a wskazane przerwy w ich zatrudnieniu miały miejsce w okresie przerwy międzysemestralnej, kiedy czynności w postępowaniach o nadanie stopni lub tytułów naukowych nie były prowadzone.

[dowód: akta kontroli str. 1603, 1614, 1660-1661, 1680, 1688, 1768-1769]

Ze względu na dotychczasowe rozbieżności interpretacyjne oraz fakt, że komunikat CK wskazujący na powyższą kwestię opublikowano dopiero w 2014 r., NIK formułuje w tym zakresie jedynie uwagę zalecającą, by w kolejnych latach przy wliczaniu poszczególnych osób do minimum kadrowego uprawniającego do nadawania stopni naukowych uwzględniać treść ww. Komunikatu CK nr 1/2014. Podkreśla też konieczność bieżącego i sprawnego przepływu informacji na temat zmian w zatrudnieniu poszczególnych osób, wliczanych do minimum kadrowego uprawniającego do nadawania stopni naukowych w określonych dyscyplinach, pomiędzy komórką realizującą zadania z zakresu obsługi kadrowej pracowników (Biurem ds. Pracowniczych) oraz poszczególnymi wydziałami Uniwersytetu.

3. W latach akademickich 2010/2011-2013/2014 (do 10 lipca) na Wydziale Ekonomii do minimum kadrowego w zakresie nauk o zarządzaniu wliczano osobę, która nie posiadała stopnia naukowego doktora habilitowanego ani tytułu naukowego profesora w dziedzinie nauk ekonomicznych, lecz w innej dziedzinie. W jednym z badanych przewodów doktorskich⁶⁸ osoba ta została powołana przez Radę Wydziału do składu komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin doktorski w zakresie dyscypliny podstawowej (zarządzanie), pomimo że stosownie do § 3 pkt 1 lit. a *rozporządzenia z 22 września 2011 r.* w skład komisji tej powinny wchodzić osoby posiadające tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego w zakresie tej dyscypliny naukowej.

[dowód: akta kontroli str. 144, 479, 481, 482-484, 489-499, 513-523, 1324, 1326, 1679-1680, 1687-1688]

Wskazana powyżej osoba była pracownikiem Uniwersytetu od ponad 20 lat⁶⁹. W dniu 26 września 2013 r. Rada Wydziału Ekonomii podjęła uchwałę o wszczęciu postępowania w sprawie nadania ww. osobie tytułu profesora nauk ekonomicznych, a w dniu 24 kwietnia 2014 r., po wpływie czterech pozytywnych recenzji, uchwałę o poparciu wniosku w sprawie nadania tytułu profesora. Pismem z dnia 14 maja 2014 r. akta postępowania przekazano, stosownie do art. 28 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytułach*, do CK.

[dowód: akta kontroli str. 144, 365-367, 473, 475, 479, 481, 482-484, 489-499, 1687]

⁶³ Wcześniej, wg danych z Biura ds. Pracowniczych UE, od 2003 r.

⁶⁴ Według wpisów ujętych w systemie POL-on.

⁶⁵ Wg danych w POL-on. Wg danych z Biura ds. Pracowniczych UE, osoba ta zatrudniona była na podstawie umowy o pracę w okresie od 21 lutego 2009 r. do 15 sierpnia 2012 r.

⁶⁶ Aktualnie profesor.

⁶⁷ Wg danych z Biura ds. Pracowniczych. W POL-on jako datę zatrudnienia wpisano jedynie 6 lipca 2011 r.

⁶⁸ Osoba, której przewód ten dotyczył, ukończyła studia magisterskie na dwóch kierunkach.

⁶⁹ W latach 1992-2003 i od 2006 r. do nadal jej miejscem pracy był Wydział Ekonomii (w latach 2003-2006 Kolegium Zarządzania).

Dziekan Wydziału wyjaśniła ponadto, że ww. osoba została wykazana w minimum kadrowym w zaakceptowanym przez CK wniosku dotyczącym uzyskania przez Wydział uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie nauk o zarządzaniu (uprawnienia te Wydział uzyskał w 2009 r.). Wskazała też na znaczny dorobek naukowo-badawczy ww. osoby, skoncentrowany głównie na problemach ekonomii i zarządzania, głównie zarządzania publicznego, a także jej członkostwo w wielu organizacjach i towarzystwach naukowych związanych z dziedziną nauk ekonomicznych i dyscypliną nauk o zarządzaniu.

[dowód: akta kontroli str. 1679-1680, 1687-1688]

NIK zwraca uwagę (uwzględniając przy tym m.in. stanowisko Prezydium CK⁷⁰), że do minimum kadrowego, o którym mowa w art. 6 *ustawy o stopniach i tytule*, co do zasady powinny być wliczane te osoby, które w trybie i na podstawie przepisów tej ustawy uzyskały urzędowe potwierdzenie zarówno poziomu swych kwalifikacji (stopień, tytuł), jak i ich profilu (dziedzina, dyscyplina). W ww. przypadku NIK uwzględniła jednak, że chodziło o osobę posiadającą znaczny dorobek, który uzasadniał poparcie przez Radę Wydziału wniosku o nadanie jej tytułu profesora nauk ekonomicznych (po uzyskaniu czterech pozytywnych recenzji, w tym recenzentów wyznaczonych przez CK).

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Przeprowadzanie czynności w przewodach doktorskich, przewodach (postępowaniach) habilitacyjnych oraz postępowania o nadanie tytułu profesora

Opis stanu faktycznego

2.1. W kolejnych latach 2011-2014 (do 30 czerwca) na wydziałach Uniwersytetu wszczęto⁷¹ łącznie 203 postępowania w sprawie nadania stopnia lub tytułu naukowego, z tego: 131 przewodów doktorskich, 54 przewody i postępowania habilitacyjne oraz 18 postępowania o nadanie tytułu profesora. W trzech przypadkach, na mocy uchwały właściwej Rady Wydziału, odmówiono wszczęcia postępowania. Ponadto, w jednym przypadku odmówiono, na podstawie art. 18a ust. 3 *ustawy o stopniach i tytule*, przyjęcia postępowania wszczętego przez CK. Spośród wszczętych postępowania, 40 dotyczyło osób niebędących, wg stanu na dzień wszczęcia postępowania, słuchaczami studiów doktoranckich (III stopnia) ani pracownikami Uniwersytetu.

W ww. okresie, w wyniku postępowania wszczętych na Uniwersytecie⁷², poszczególne stopnie lub tytuły naukowe uzyskała następująca liczba osób: doktora - 102 osoby, doktora habilitowanego - 29 osób, profesora - 13 osób⁷³.

Liczba postępowania wszczętych w latach 2011-2014 (do 30 czerwca) i jednocześnie zakończonych w tym samym okresie nadaniem stopnia lub tytułu wyniosła łącznie 60 (z tego 22 przewody doktorskie, 26 przewodów habilitacyjnych i 12 profesorskich).

[dowód: akta kontroli str. 135, 137, 217-230, 274-295, 343-358, 379-391]

2.2. W toku kontroli badaniem objęto próbę 10 postępowania wszczętych w latach 2011-2014 i zakończonych nadaniem stopnia lub tytułu naukowego (jedno zakończone w lipcu 2014 r., pozostałe do 30 czerwca 2014 r.), z tego: cztery przewody doktorskie (po jednym z każdego wydziału), trzy przewody habilitacyjne oraz trzy postępowania o nadanie tytułu profesora. Ponadto badaniu poddano sześć spraw zakończonych w inny sposób niż poprzez nadanie stopnia lub tytułu naukowego (z tego: cztery sprawy, w których Rady Wydziałów podjęły uchwały odmowne, w tym uchwały odmawiające⁷⁴ wszczęcia postępowania lub uchwały

⁷⁰ Prezydium CK wskazało na to w stanowisku opublikowanym na stronie internetowej: www.ck.gov.pl.

⁷¹ W przypadku postępowania habilitacyjnych prowadzonych według przepisów po nowelizacji (w tzw. nowej procedurze), postępowanie wszczynają CK na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, skierowany do CK wraz z autoreferatem. Datą wszczęcia postępowania jest dzień doręczenia wniosku CK (art. 18a ust. 1 i 2 *znowelizowanej ustawy o stopniach i tytule*). Stosownie do art. 18a ust. 3 rada jednostki wskazana przez wnioskodawcę może nie wyrazić zgody na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego (postępowanie prowadzi wówczas jednostka wyznaczona przez CK). Powyżej ujęto przypadki, w których Rada Wydziału wszczęła postępowanie lub podjęła, na podstawie art. 18a ustawy, postępowanie wszczęte przez CK.

⁷² W latach 2011-2014 (do 30 czerwca) lub wcześniejszych.

⁷³ Ponadto w sześciu przypadkach tytułu naukowego jeszcze nie nadano, ale Rady Wydziałów do dnia 30 czerwca 2014 r., po podjęciu uchwały o poparciu wniosku o nadanie tytułu naukowego, przekazały dokumentację postępowania do CK.

⁷⁴ Uchwały o odmowie wszczęcia lub o niewszczęciu postępowania.

o odmowie dopuszczenia do kolokwium habilitacyjnego⁷⁵, oraz dwie sprawy, w których wnioskodawca wycofał złożony wniosek⁷⁶). Spośród badanych spraw, dwa postępowania (przewody doktorskie) prowadzono na podstawie przepisów znowelizowanych⁷⁷, pozostałe - na podstawie tzw. przepisów dotychczasowych⁷⁸. W wyniku przeprowadzonego badania ustalono m.in.:

1) Osoby ubiegające się o nadanie stopnia lub tytułu naukowego, przed podjęciem przez Radę Wydziału uchwały w sprawie wszczęcia postępowania, przedłożyły wymagane dokumenty, stosownie do odpowiednio § 1 *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.* albo § 1 *rozporządzenia z 22 września 2011 r.* (przewody doktorskie), § 11 *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.* (przewody habilitacyjne) oraz § 20 *ust. 1 rozporządzenia z 2004 r.* (postępowania o nadanie tytułu profesora);

2) Przed przyjęciem rozprawy doktorskiej osoby ubiegające się o nadanie stopnia doktora zdały egzaminy doktorskie, stosownie do art. 12 *ust. 1 pkt 2 ustawy o stopniach i tytule* oraz odpowiednio § 3 *pkt 1 rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.* i § 4 *ust. 1 rozporządzenia z 22 września 2011 r.*;

3) Powołani recenzenci spełniali warunki określone odpowiednio w art. 20 *ust. 5 i 6* i art. 27 *ust. 4 ustawy o stopniach i tytule*. W przewodach doktorskich powołano co najmniej dwóch recenzentów, a w przewodach habilitacyjnych i postępowaniach o nadanie tytułu profesora - czterech, z czego dwóch powoływała Rada właściwego Wydziału⁷⁹, w tym odpowiednią liczbę recenzentów zewnętrznych (spoza jednostki przeprowadzającej postępowanie, jak również jednostki zatrudniającej kandydata do stopnia lub tytułu)⁸⁰. Wszyscy recenzenci posiadali tytuł profesora⁸¹ lub stopień doktora habilitowanego w zakresie danej dyscypliny naukowej (w postępowaniach o nadanie tytułu naukowego - tytuł profesora w danej dziedzinie nauki).

4) Uchwały, o których mowa w art. 14 *ust. 2 pkt 1-5* (przewody doktorskie), art. 18 *ust. 2 pkt 1-5* (przewody habilitacyjne) i art. 27 *ust. 3 pkt 1-3* (postępowania o nadanie tytułu profesora) *ustawy o stopniach i tytule*, podejmowano stosownie do art. 20 *ust. 1-3* tej ustawy (w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością oddanych głosów⁸², przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania).

5) W przewodach doktorskich uchwały w przedmiocie wszczęcia przewodu i wyznaczenia promotora, wyznaczenia recenzentów oraz nadania stopnia naukowego podejmowane były przez Rady Wydziałów. Komisje doktorskie (które powołano w trzech na cztery zbadane przewody) nie podejmowały uchwał w sprawie nadania stopnia naukowego, lecz przedstawiały Radzie Wydziału jedynie projekt uchwały w tej sprawie, stosownie do art. 14 *ust. 5 ustawy o stopniach i tytule*.

6) Zespoły powoływane przez Rady Wydziałów, stosownie odpowiednio do § 13 albo § 22 *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.*, przygotowywały wnioski dotyczące poszczególnych czynności przewodu habilitacyjnego⁸³ albo czynności postępowania o nadanie tytułu

⁷⁵ Po otrzymaniu czterech negatywnych recenzji.

⁷⁶ W pierwszym przypadku, w związku z czterema negatywnymi recenzjami, przed podjęciem przez Radę Wydziału uchwały w sprawie dopuszczenia do kolokwium habilitacyjnego, kandydat zrezygnował z postępowania (na jego wniosek postępowanie umorzono); w drugim przypadku kandydat zrezygnował z postępowania w związku z pismem CK wskazującym, że przewód należało wszcząć w dyscyplinie „finanse”, zamiast „ekonomia” (co opisano już w punkcie III.1 wystąpienia pokontrolnego).

⁷⁷ Po nowelizacji wprowadzonej z dniem 1 października 2011 r. na mocy *ustawy z dnia 18 marca 2011 r.*, z zastrzeżeniem dotyczącym dwuletniego okresu przejściowego przewidzianego w art. 33 *ust. 2 ww. ustawy*.

⁷⁸ W rozumieniu art. 33 *ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 18 marca 2011 r.* W toku kontroli nie badano tzw. postępowań habilitacyjnych (prowadzonych w tzw. nowej procedurze, stosownie do art. 18a).

⁷⁹ Pozostałych dwóch - CK.

⁸⁰ Stosownie do art. 20 *ust. 5* i art. 27 *ust. 4 ustawy o stopniach i tytule* (w brzmieniu przed nowelizacją) nie więcej niż jeden z recenzentów mógł być osobą zatrudnioną w tej samej uczelni lub w innej placówce naukowej, której pracownikiem była osoba ubiegająca się o nadanie stopnia lub tytułu naukowego albo będąca członkiem rady jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód. Natomiast w przewodach doktorskich prowadzonych na podstawie przepisów znowelizowanych, recenzentów powołuje się spośród osób zatrudnionych w szkole wyższej lub jednostce organizacyjnej innej niż ta, której pracownikiem jest osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora i niebędących członkami rady jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód.

⁸¹ Tytuł profesora przysługuje w zakresie danej dziedziny nauki (w toku kontroli nie badano merytorycznego dorobku naukowego poszczególnych osób z tytułem profesora).

⁸² Stosownie do orzecznictwa sądowego, do nadania stopnia wymagane jest, by liczba głosów oddanych za była większa od sumy pozostałych ważnie oddanych głosów, to znaczny przeciwnych i wstrzymujących się (to samo dotyczy pozostałych uchwał, o których mowa w ww. przepisach).

⁸³ Czynności, o których mowa w art. 18 *ust. 2 pkt 1-3 ustawy o stopniach i tytule*.

profesora⁸⁴ (nie podejmowały uchwał, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt 1-5 ani w art. 27 ust. 3 pkt 1-3 ustawy). Przed wszczęciem przez Radę Wydziału postępowania, powołane przez nią ww. zespoły, na podstawie przedłożonej przez kandydata dokumentacji, badały jego dorobek naukowy (w przypadku postępowań o nadanie tytułu profesora - także dydaktyczny i organizacyjny⁸⁵), aby ustalić, czy wniosek kandydata jest uzasadniony, tj. czy przedłożona przez kandydata dokumentacja wskazuje na spełnienie przez niego warunków określonych odpowiednio w art. 16 i art. 26 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, w tym czy dorobek ten wpisuje się w zakres danej dziedziny lub dyscypliny naukowej (która powinna odpowiadać posiadanym przez wydział uprawnieniom do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego). Skład ww. zespołów (komisji) odpowiadał obowiązującym przepisom (odpowiednio § 13 i § 22 *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.*).

7) Niezwłocznie po podjęciu uchwały w sprawie przyjęcia rozprawy doktorskiej jej egzemplarz przekazywano, celem udostępnienia do wglądu, do biblioteki Uniwersytetu, o czym informowano w zawiadomieniu zamieszczanym m.in. na stronie internetowej wydziału. Okres pomiędzy podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia rozprawy doktorskiej a datą jej obrony wynosił od 13 do 26 dni.

8) Uchwały w sprawie przyjęcia rozprawy doktorskiej i dopuszczenia jej do publicznej obrony, w sprawie dopuszczenia do kolokwium habilitacyjnego oraz w sprawie poparcia wniosku o nadanie tytułu profesora Rady Wydziałów podejmowały po otrzymaniu recenzji wszystkich recenzentów.

9) Stosownie do § 16 ust. 1a *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.*, w zbadanych przypadkach w kolokwium habilitacyjnym uczestniczyło co najmniej trzech spośród recenzentów powołanych w danym przewodzie habilitacyjnym.

10) Uchwały w sprawie przyjęcia kolokwium habilitacyjnego i nadania stopnia doktora habilitowanego, wraz z protokołami z przeprowadzonego kolokwium, oraz uchwały popierające wniosek o nadanie tytułu profesora, wraz z aktami postępowania, niezwłocznie przesyłano do CK.

[dowód: akta kontroli str. 541-542, 546-550, 554-555, 559-561, 565-566, 568-574, 634-652, 1154-1168, 1355-1376, 1310-1354, 924-1056, 1255-1309, 1377-1419, 1127-1153, 1206-1254, 1420-1454, 1057-1066, 1067-1092, 1093-1126, 653-685, 1169-1205, 686-917]

W dwóch sprawach (spośród czterech zbadanych, w których podjęto uchwały odmowne⁸⁶) w treści podjętej przez Radę Wydziału uchwały zamieszczono postanowienie zobowiązujące Dziekana Wydziału do poinformowania zainteresowanego o przysługującym mu prawie do odwołania. Dziekan, kierując do osoby, której uchwała dotyczyła, pisemną informację o jej treści⁸⁷, informował ją jednocześnie o przysługującym tej osobie prawie do odwołania, w tym o terminie i sposobie jego złożenia. Pozostałe dwa przypadki przedstawiono w dalszej części wystąpienia.

[dowód: akta kontroli str. 798-801, 861, 1090-1092]

Pozostałe ustalenia opisano w dalszej części wystąpienia, w punktach odnoszących się do stwierdzonych nieprawidłowości i sformułowanych w wyniku kontroli uwag dotyczących badanej działalności.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W dwóch przypadkach (spośród czterech badanych, w których Rady Wydziałów podjęły uchwały odmowne), nie wywiązano się z obowiązku powiadomienia osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego, której dotyczyła podjęta uchwała o odmowie wszczęcia przewodu⁸⁸, o przysługującym jej, na podstawie art. 21 *ustawy o stopniach i tytule*⁸⁹, prawie do odwołania lub nie dokonano tego pisemnie.

⁸⁴ Czynności, o których mowa w art. 27 ust. 3 *ustawy o stopniach i tytule*.

⁸⁵ Informacje o współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą.

⁸⁶ O odmowie wszczęcia lub o niewszczęciu (z uwagi na niezyskanie wymaganej, stosownie do art. 20 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, bezwzględnej większości oddanych głosów potrzebnej do podjęcia uchwały o wszczęciu postępowania).

⁸⁷ Stosownie do art. 21 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*.

⁸⁸ W pierwszym przypadku za otwarciem przewodu głosowało 8 osób uprawnionych, 6 było przeciw i 3 wstrzymały się od głosu (1 głos był nieważny). W drugim przypadku natomiast w głosowaniu uczestniczyły 23 osoby (na 30 uprawnionych), z tego 8 było za wszczęciem przewodu, 6 przeciwko i 9 wstrzymujących się. W związku

W jednym spośród ww. przypadków osoba, której uchwała dotyczyła, złożyła odwołanie do CK⁹⁰, w którym podniosła m.in., że pismo Dziekana Wydziału informujące ją o treści podjętej przez Radę Wydziału uchwały nie zawierało pouczenia o przysługujących jej prawach, tj. nie wskazywało kiedy, do kogo i w jakim terminie można się odwołać. Nie wskazywało też wyników głosowania Rady⁹¹. W związku m.in. z powyższym, pomimo otrzymania ww. pisma Dziekana w dniu 23 października 2013 r., odwołanie złożyła ona dopiero pismem z dnia 6 lutego 2014 r., tj. po upływie przewidzianego na to terminu⁹².

[dowód: akta kontroli str. 1057-1064, 1179-1199, 1677]

Zgodnie z obowiązującym Statutem Uniwersytetu do zadań Dziekana Wydziału należało m.in. przewodniczenie posiedzeniom Rady Wydziału i nadzorowanie realizacji jej uchwał, a także reprezentowanie wydziału na zewnątrz oraz podejmowanie działań niezbędnych do jego prawidłowego funkcjonowania.

Dziekan Wydziału Ekonomii, w odpowiedzi na pytanie kontrolera NIK, nie wskazała przyczyn niepoinformowania uprawnionej osoby o prawie do odwołania, lecz podała, że zwróci się do działu organizacyjno-prawnego uczelni o przygotowanie wzorów uchwał dotyczących różnych okoliczności ich podejmowania.

[dowód: akta kontroli str. 1683, 1689]

Poprzedni Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił m.in., że osoba, której dotyczyła uchwała, jako pracownik kierowanej przez niego katedry, została wyczerpująco pouczona i poinformowana (nie przedłożył jednak, w odpowiedzi na pismo kontrolera NIK, żadnej poświadczającej to dokumentacji), a ponadto dodał, że osoba ta „jako prawnik doskonale znała możliwości prawne w tej sprawie”. Dodał też, że uchwała Rady Wydziału w tego typu sprawach nie zamyka drogi do otwarcia przewodu, bo w każdym czasie można ubiegać się o jego otwarcie pod zmodyfikowanym lub innym tytułem. Ponadto stwierdził, że: „Z przepisów ustawy nie wynika obowiązek pouczenia o odwołaniu i nie jest wskazany organ, do którego można wnosić odwołanie. CKK może w takich sprawach działać w trybie nadzoru”.

NIK nie podziela powyższego stanowiska i zwraca uwagę, że w art. 21 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule wyraźnie wskazano organ, do którego składa się odwołanie (CK), jak również termin (w terminie miesiąca od dnia: wg przepisów przed nowelizacją - powiadomienia o treści uchwały, wg przepisów znowelizowanych - doręczenia uchwały wraz z uzasadnieniem) i tryb jego złożenia (za pośrednictwem właściwej Rady).

[dowód: akta kontroli str. 1066, 1665, 1668, 1671-1672, 1677]

Stosownie do art. 29 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule, w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego albo tytułu profesora w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Art. 107 § 1 KPA stanowi, że decyzja administracyjna powinna zwracać m.in. pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie⁹³. Stosownie do art. 14 § 1 KPA, sprawy należy załatwiać w formie pisemnej⁹⁴. Stosownie natomiast do art. 39 KPA,

z niezyskaniem bezwzględnej większości oddanych głosów za wszczęciem przewodu, wymaganej stosownie do art. 20 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule, stwierdzono, że Rada Wydziału postanowiła nie wszczynać przewodu. Zainteresowaną poinformowano o podjęciu przez Radę w głosowaniu tajnym „uchwały o niewszczygnięciu” postępowania.

⁸⁹ Odpowiednio w zw. z art. 14 ust. 2 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy.

⁹⁰ W pozostałym zakresie, z uwagi na ww. odwołanie (na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK pozostające nadal w toku rozpatrywania przez CK), sprawy tej w trakcie kontroli nie badano.

⁹¹ Stosownie do art. 21 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule (w brzmieniu przed nowelizacją - w dokumentacji postępowania znajdowało się oświadczenie ww. osoby o wyborze prowadzenia postępowania na podstawie przepisów dotychczasowych), osobę zainteresowaną należało powiadomić o treści podjętej uchwały. Dziekan, w ww. piśmie, poinformowała, że „Rada Wydziału Ekonomii w głosowaniu tajnym podjęła uchwałę o nie wszczygnięciu Pani postępowania”. Pismem z dnia 30 grudnia 2013 r. ww. osoba zwróciła się do Dziekana o udostępnienie jej protokołów z posiedzeń Rady Wydziału (w tym m.in. z posiedzenia Rady, na którym podjęto ww. uchwałę), co uczyniono pismem z 27 stycznia 2014 r.

⁹² Powinna to uczynić w terminie miesiąca od dnia powiadomienia jej o treści uchwały, tj. do dnia 23 grudnia 2013 r.

⁹³ Natomiast art. 109 § 1 KPA stanowi, że decyzję doręcza się stronom na piśmie lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Według § 109 § 2 KPA jedynie w przypadkach wymienionych w art. 14 § 2 KPA decyzja może być stronom ogłoszona ustnie (wymaga to jednak utrwalenia w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji).

⁹⁴ Lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2013 r. poz. 235), doręczanego środkami komunikacji elektronicznej. Doręczanie pism za pomocą środków komunikacji elektronicznej może mieć miejsce tylko po spełnieniu warunków określonych w art. 39¹ KPA.

organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem⁹⁵, a stosownie do art. 46 § 1 KPA odbierający pismo potwierdza jego doręczenie swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia.

W związku z powyższym NIK podkreśla konieczność pisemnego poinformowania osoby, której dotyczy odmowna uchwała Rady Wydziału, o przysługującym jej, na podstawie art. 21 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, prawie do złożenia odwołania (w każdym przypadku, bez względu na kierunek wykształcenia tej osoby) oraz odpowiedniego udokumentowania tego w prowadzonej przez pracowników dziekanatu, zgodnie z ich zakresami obowiązków, dokumentacji poszczególnych spraw (aktach postępowania).

2. W jednym przypadku (spośród czterech badanych, w których Rady Wydziałów podjęły uchwały odmowne) nie udokumentowano wywiązania się z obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*⁹⁶, dotyczącego poinformowania osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego o treści podjętej uchwały.

W uchwale, o której mowa, nie zamieszczono też żadnych informacji mogących stanowić jej uzasadnienie, w tym przynajmniej informacji o przeprowadzeniu przez Radę Wydziału tajnego głosowania oraz jego przebiegu i wyniku.

[dowód: akta kontroli str. 1057-1064, 1066, 1665, 1668, 1671-1672, 1677]

Wyjaśniając brak dokumentacji poświadczającej powiadomienie osoby ubiegającej się o otwarcie przewodu doktorskiego o treści podjętej przez Radę Wydziału FiU uchwały odmownej (uchwała z dnia 12 lipca 2012 r.), Kierownik Dziekanatu⁹⁷ podała, że powiadomienie musiało zostać dokonane ustnie i dlatego w teźce sprawy nie ma poświadczającej to dokumentacji. Wyjaśniła ponadto, że opiekunem naukowym ww. osoby był poprzedni Dziekan Wydziału FiU, który zobowiązał się do poinformowania zainteresowanego osobiście, jednak nie przekazał jej żadnego pisma w tej sprawie.

Poprzedni Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił, że ww. osoba, jako pracownik kierowanej przez niego katedry, została wyczerpująco pouczona i poinformowana (w odpowiedzi na pismo kontrolera NIK, nie przedłożył jednak poświadczającej to dokumentacji). Wyjaśnił też, że informacja o wyniku tajnego głosowania jest zamieszczana w protokole z posiedzenia Rady Wydziału i wskazał na „*jawność protokołu z posiedzenia Rady Wydziału gwarantującą możliwość zapoznania się ze stanowiskiem wypowiadających się osób i ich sugestii co do koncepcji kształtu pracy doktorskiej*”. Wyjaśnił też, że uchwały zapadają w tajnym głosowaniu, nie wymagają uzasadnienia, bowiem nie są ujawniane motywy osób, które zajmują stanowisko w tajnym głosowaniu.

[dowód: akta kontroli str. 1665, 1668, 1671-1672, 1677]

W związku z powyższym NIK podkreśla, że stosownie do art. 21 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule* od dnia pisemnego powiadomienia osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego o treści podjętej uchwały odmownej rozpoczyna bieg termin na wniesienie odwołania od tej uchwały do CK. Data ta wymaga zatem stosownego udokumentowania w prowadzonej dokumentacji (aktach postępowania). Stosownie do art. 29 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, w zw. m.in. z art. 14, art. 39 i art. 46 § 1 KPA, w prowadzonym postępowaniu obowiązuje zasada pisemności.

NIK zwraca też uwagę, że stosownie do orzecznictwa dotyczącego *ustawy o stopniach i tytule* w brzmieniu przed nowelizacją⁹⁸, uzasadnienie uchwały mogło być ograniczone, tj. nie musiało odpowiadać wymogom określonym w art. 107 § 3 KPA, a także uchwała wraz z uzasadnieniem nie musiała być doręczana stronie (stosownie do art. 21 ust. 1 ww.

Stosownie do art. 14 § 2 KPA, sprawy mogą być załatwiane ustnie tylko, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Jednak treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji.

⁹⁵ Przez operatora pocztowego w rozumieniu *ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529)*, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy.

⁹⁶ W brzmieniu przed nowelizacją (w dokumentacji ww. sprawy zamieszczono oświadczenie kandydata o przeprowadzenie przewodu na podstawie tzw. przepisów dotychczasowych).

⁹⁷ Zajmująca to stanowisko od 2003 r. Do zadań Kierowników poszczególnych Dziekanatów, stosownie do ich zakresów czynności, należało w okresie objętym kontrolą m.in. prowadzenie spraw związanych z postępowaniem habilitacyjnym i profesorskim, prowadzenie korespondencji i załatwianie poczty z Dziekanami, a także kontrola i nadzór nad całością prac związanych z obsługą dziekanatu. Do zadań podległych im pracowników należało m.in. prowadzenie wszelkich spraw związanych z przewodami doktorskimi, w tym prowadzenie dokumentacji.

⁹⁸ W dokumentacji ww. sprawy znajdowało się oświadczenie osoby ubiegającej się o stopień o wyborze prowadzenia postępowania na podstawie tzw. przepisów dotychczasowych.

ustawy, wymagane było tylko powiadomienie o jej treści), co jednak nie oznaczało, że uzasadnienie to można było całkowicie pominąć. W pozostałych przypadkach w treści uchwały podawano co najmniej wyniki przeprowadzonego przez Radę tajnego głosowania. Podkreślenia wymaga też, że art. 21 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule* w brzmieniu po nowelizacji stanowi, że uchwałę odmowną doręcza się osobie ubiegającej się o nadanie stopnia lub tytułu naukowego wraz z uzasadnieniem.

3. Kontrolerowi NIK, pomimo kierowanych przez niego w tej sprawie pism, nie przedłożono pocztowej przesyłki poleconej dotyczącej jednej z objętych badaniem spraw, która wpłynęła do Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach w dniu 24 lutego 2012 r. Przesyłka ta została zarejestrowana przez Kancelarię Główną Uniwersytetu i odebrana przez pracownika Dziekanatu Wydziału FiU.

W sprawie przyczyn braku możliwości przedłożenia kontrolerowi NIK ww. przesyłki Rektor Uniwersytetu wyjaśnił m.in., że „korespondencja ta nie została zachowana w aktach Wydziału Finansów i Ubezpieczeń, ani też przekazana do archiwizacji” oraz że nie przedłożono jej kontrolerowi NIK, „gdyż nie została ona zachowana w dokumentacji Wydziału Finansów i Ubezpieczeń ani w innej komórce Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”.

[dowód: akta kontroli str. 1569-1570, 1573-1574, 1577-1587, 1615-1616, 1620-1621, 1638, 1650-1653, 1663, 1169-1671, 1674-1676]

Poprzedni Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił m.in., że całą dokumentację gromadzi Kierownik Dziekanatu Wydziału oraz że jako Dziekan nie był on „legitymowany do prywatnego archiwizowania dokumentów lub ich kopii, poza tymi, które bezpośrednio dotyczyły jego osoby i był ich adresatem” (ww. wyjaśnienie stanowiło odpowiedź na skierowane do niego pismo, w którym kontroler NIK zwrócił się o przedłożenie wszelkich ewentualnych, znajdujących się w jego posiadaniu, dokumentów dotyczących ww. sprawy). Wyjaśnił też, że wniosek o wszczęcie przedmiotowego postępowania na Wydziale FiU został złożony po dniu 1 września 2012 r., tj. na ręce nowych władz dziekańskich (jak wyjaśnił, wcześniej osoba, której dotyczyła ww. sprawa, okazała mu jedynie pewne dokumenty, w tym swoje publikacje, które jednak zabrała, nie składając określonego przepisami *ustawy o stopniach i tytule* wniosku o wszczęcie postępowania⁹⁹).

Kierownik Dziekanatu Wydziału FiU, składając w toku kontroli wyjaśnienia w ww. sprawie, podała, że nie potrafi wyjaśnić, co stało się z tym pismem i co mogło się z nim stać, nie wie też, co w tej przesyłce było ani czego ona dotyczyła. Jak dodała, do Dziekanatu wpływa bardzo duża liczba pism.

[dowód: akta kontroli str. 1569-1570, 1573, 1650, 1663, 1669-1671, 1674-1676]

4. W części przypadków dokumentacja była prowadzona nierzetelnie, o czym świadczą zarówno opisane powyżej przypadki nieudokumentowania w aktach postępowania wywiązania się z obowiązków ustawowych (w punktach 1-2) i niewłaściwego jej przechowywania (w punkcie 3), jak również przypadki wskazane poniżej:

4.1. W jednej z badanych spraw (w której Rada Wydziału FiU podjęła uchwałę w sprawie odmowy wszczęcia postępowania) pod trzema protokołami z posiedzenia Rady Wydziału (w dniach 13 grudnia 2012 r., 31 stycznia 2013 r. i 21 marca 2013 r.), w polu przewidzianym na podpis Dziekana Wydziału (do którego zadań należało przewodniczenie posiedzeniom Rady Wydziału), wg stanu na dzień przedłożenia tych protokołów kontrolerowi NIK, tj. dzień 15 lipca 2014 r., brakowało podpisu Dziekana¹⁰⁰.

Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił, że niepodpisanie przez niego kolejnych protokołów wynikało z przeoczenia. Kierownik Dziekanatu, do której zadań należało przygotowanie

⁹⁹ Stosownie do art. 27 ust. 2 pkt 1 i 2 *ustawy o stopniach i tytule* (w brzmieniu przed nowelizacją), rada jednostki organizacyjnej posiadającej uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie danej dziedziny mogła wszcząć postępowanie o nadanie tytułu profesora z własnej inicjatywy, za zgodą zainteresowanego albo: 1) na wniosek rady jednostki organizacyjnej niespełniającej wymagań, zatrudniającej osobę ubiegającą się o nadanie tytułu, za jej zgodą; 2) na wniosek zainteresowanego, poparty opiniami trzech osób posiadających tytuł profesora danej dziedziny nauki lub sztuki.

W dokumentacji ww. sprawy znajdowały się uchwała rady jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 27 ust. 2 pkt 1 *ustawy*, oraz opinia trzech osób posiadających tytuł profesora w sprawie poparcia wniosku kandydata, stosownie do art. 27 ust. 2 pkt 2 *ustawy*, datowane odpowiednio na listopad i październik 2012 r. (podobnych dokumentów z wcześniejszą datą, w przechowywanej w Uniwersytecie dokumentacji ww. sprawy, nie było).

¹⁰⁰ Uchwały podjęte przez Radę Wydziału, stanowiące załączniki do ww. protokołów z posiedzeń, zostały podpisane przez Dziekana (w przeciwieństwie do samych protokołów).

i protokolowanie posiedzeń Rady Wydziału, w złożonych wyjaśnieniach wskazała na przeoczenie i pośpiech.

[dowód: akta kontroli str. 70, 751-759, 783-794, 884, 801-813, 1617-1618, 1656]

W jednym w tych protokołów (z posiedzenia Rady Wydziału w dniu 31 stycznia 2013 r.) znajdowały się pomyłki w dacie (wydrukowaną na protokole datę „13 grudnia 2012 r.” odręcznie przekreślono, dopisując datę „31 stycznia 2013 r.”, bez podpisu lub parafki wskazującej osobę dokonującą ww. korekty i bez daty dokonania tej korekty) oraz w numeracji poszczególnych uchwał (uchwale Rady Wydziału FiU z dnia 22 listopada 2012 r. oraz uchwale Rady Wydziału FiU z dnia 31 stycznia 2013 r. nadano ten sam numer, tj. nr 4h/2012/2013¹⁰¹). W drugim protokole znajdowała się pomyłka w kolejności numeracji poszczególnych punktów (numeracja poszczególnych punktów porządku obrad widniejąca na pierwszej stronie protokołu nie odpowiadała numeracji w jego dalszej treści, bowiem występowało tam przesunięcie o jeden numer¹⁰²).

Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił, że pomyłki te wynikły z przeoczenia. Kierownik Dziekanatu wyjaśniła, że wynikało to z jej oczywistej pomyłki. Jednocześnie wyjaśniła, że na pewno po dniu zatwierdzenia ww. protokołów, co odbywa się zgodnie z przyjętą w Uniwersytecie praktyką podczas kolejnego posiedzenia Rady Wydziału, w dokumentach tych nie dokonywano zmian.

[dowód: akta kontroli str. 752-759, 785-794, 1470-1472, 1475-1476, 1617-1618, 1656, 1677-1678]

4.2. Spośród 48 zbadanych uchwał, podjętych przez Rady Wydziałów w postępowaniach o nadanie stopnia albo tytułu naukowego:

- w czterech uchwałach, podjętych w toku dwóch badanych przewodów doktorskich (WIK i WFiU), nie powołano podstawy prawnej. W przypadku pierwszego z tych przewodów, dotyczyło to trzech, na pięć podjętych w ww. przewodzie uchwał Rady Wydziału.
- w czterech uchwałach, w dwóch badanych postępowaniach (WFiU), powołano jedynie art. 33 ust. 2 *ustawy o zmianie ustawy*, bez wskazania konkretnego przepisu stanowiącego podstawę podjęcia uchwały;
- w jednym przypadku w uchwale podjętej w przewodzie habilitacyjnym (WFiU) powołano niewłaściwą podstawę prawną (art. 27 ust. 2 pkt 2, zamiast art. 18 ust. 2 pkt 3 *ustawy o stopniach i tytule*);
- w 16 przypadkach (WE, WZ i WFiU) podstawę prawną powołano nieprecyzyjnie, np. w uchwale w sprawie wszczęcia przewodu habilitacyjnego, jak również w uchwale o wyznaczeniu recenzentów w tym przewodzie, powołano „art. 18 ust. 2” lub „art. 18 pkt 2” *ustawy o stopniach i tytule*, zamiast odpowiednio art. 18 ust. 2 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 2 tej ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 651, 668-669, 942-943, 1014, 1052, 1091, 1075-1076, 1097-1098, 1157, 1161, 1166, 1229, 1269-1270, 1385-1386, 1413-1414, 1445, 1612-1613, 1683, 1700-1701, 1717-1718, 1764-1765]

Dziekani poszczególnych wydziałów wyjaśnili m.in., że w Uniwersytecie nie było do tej pory wzorów uchwał, a ich opracowanie pozwoli w przyszłości wyeliminować takie sytuacje, o co zwrócą się do stosownych komórek organizacyjnych UE (do radców prawnych). Wskazali też na trudności w okresie przejściowym, gdy możliwe było prowadzenie zarówno postępowań na podstawie przepisów dotychczasowych, jak również na podstawie przepisów znowelizowanych.

[dowód: akta kontroli str. 1601-1602, 1612-1613, 1683, 1689, 1700-1701, 1717-1718, 1726, 1767]

NIK podkreśla, że stosownie do art. 107 § 1 KPA, w zw. z art. 29 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, uchwały podejmowane w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego albo tytułu profesora powinny zawierać m.in. powołanie podstawy prawnej. Wymaga to precyzyjnego wskazania konkretnego przepisu stanowiącego podstawę podjętego rozstrzygnięcia.

¹⁰¹ Przy zachowaniu ciągłości numeracji, drugiej z ww. uchwał należało nadać numer 5h/2012/2013 (każda z ww. uchwał dotyczyła odrębnych postępowań i różnych osób).

¹⁰² Poszczególnym punktom, ponumerowanym na pierwszej stronie od 5 do 10, w dalszym tekście nadano numery od 6 do 11 (przy czym treściowo wszystkie punkty sobie odpowiadały i żadnego nie dodano ani nie pominięto).

4.3. Stosownie do § 43 ust. 1 Statutu UE¹⁰³, kolegialne organy Uniwersytetu, a zatem m.in. Rady Wydziałów, wyrażają swoje stanowisko w formie uchwał o charakterze stanowiącym, opiniującym lub inicjującym. Jeżeli ustawa lub Statut nie stanowią inaczej, uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej 1/2 składu (w głosowaniu: jawnym, jawnym imiennym lub tajnym). Stosownie do § 43 ust. 6 Statutu, uchwały organu kolegialnego są ogłaszane poprzez wpis do Dziennika Uchwał tego organu.

[dowód: akta kontroli str. 68, 81-82]

Stosownie do art. 14 ust. 5 ustawy o stopniach i tytule oraz § 13 i § 22 rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r., Rady Wydziałów (w 14 zbadanych sprawach¹⁰⁴) powoływały komisje lub zespoły w celu przygotowania wniosków dotyczących czynności w przewodzie doktorskim lub postępowaniu o nadanie tytułu profesora. Ich powołanie przez Radę Wydziału dokumentowano poprzez zapis w protokole z posiedzenia tej Rady.

Jednak tylko w czterech zbadanych przypadkach w protokołach tych podano, ile osób brało udział w głosowaniu i ile głosowało za podjęciem uchwały w sprawie zaakceptowania zaproponowanego przez Dziekana składu zespołu (komisji). W pozostałych 10 przypadkach tego nie udokumentowano¹⁰⁵. Nie podano informacji o tym, ile osób uczestniczyło w głosowaniu (podawano tylko, że Rada Wydziału jednogłośnie zaakceptowała skład komisji lub jednogłośnie powołała w przeprowadzonym głosowaniu jawnym komisję w zaproponowanym składzie)¹⁰⁶. Uchwał tych też nie numerowano ani nie ujmowano w prowadzonych w Uniwersytecie rejestrach i wykazach (w tym w rejestrach wskazywanych jako „Dzienniki Uchwał”, o których mowa w § 43 ust. 6 Statutu).

[dowód: akta kontroli str. 643-645, 655-657, 751-762, 924-925, 934-937, 1067-1070, 1133-1135, 1170-1176, 1208-1214, 1256-1262, 1316-1318, 1368-1369, 1379-1380, 1423-1425, 1470, 1472-1522, 1523-1524]

W związku z powyższym, stosownie m.in. do wskazanych powyżej postanowień Statutu Uniwersytetu, NIK zwraca uwagę, że powołanie przez Radę Wydziału komisji (zespołu) do przeprowadzenia lub przygotowania poszczególnych czynności w przewodach doktorskich, przewodach habilitacyjnych lub postępowaniach o nadanie tytułu profesora należy uznać za uchwałę, która podejmowana i ogłaszana powinna być w trybie określonym w § 43 ust. 1-6 Statutu. Uchwała jest bowiem formą działania właściwą dla organów kolegialnych, do których należy Rada Wydziału. Jest to akt woli tego organu, który powinien być podjęty w trakcie jego posiedzenia w drodze głosowania. W protokole z posiedzenia Rady Wydziału konieczne jest zatem udokumentowanie spełnienia wymogów dotyczących quorum (co najmniej 1/2 składu Rady Wydziału), tak jak ma to miejsce w przypadku innych podejmowanych przez Rady Wydziałów uchwał. Lista obecności dołączona do protokołu z posiedzenia Rady Wydziału nie poświadcza, że wszystkie ujęte na niej osoby uczestniczyły w danym głosowaniu. Biorąc natomiast pod uwagę postanowienia § 43 ust. 6 Statutu, konieczne jest ponadto ujmowanie podjętych uchwał w prowadzonych tzw. Dziennikach Uchwał organu kolegialnego.

Dziekani poszczególnych Wydziałów¹⁰⁷ wyjaśnili, że decyzje w tych sprawach Rady Wydziałów tradycyjnie podejmowały w głosowaniach jawnych, w których uczestniczyli wszyscy obecni członkowie Rady, a informacje o powołaniu zespołów (komisji) i ich składzie dokumentowano w protokołach z posiedzeń Rady Wydziału. Informacje te dołączano do dokumentacji postępowania i przekazywano innym podmiotom, w tym CK, w formie wyciągu z protokołu z posiedzenia Rady. Jak wyjaśnili dalej, jeśli w protokołach z posiedzeń nie wpisano liczby osób, które brały udział w głosowaniu, lecz jedynie zapisano, że skład został przyjęty jednogłośnie, rozumiano przez to, że w głosowaniu brali udział wszyscy obecni i podpisani na liście członkowie Rady Wydziału, gdyż lista obecności na posiedzeniu

¹⁰³ Wcześniej § 34 ust. 1-6.

¹⁰⁴ W dwóch sprawach komisji doktorskiej nie powołano, z czego: jeden przypadek dotyczył przewodu doktorskiego prowadzonego na Wydziale Informatyki i Komunikacji, gdzie w badanym przewodzie doktorskim wszystkie uchwały podejmowane były bezpośrednio przez radę wydziału; drugi przypadek dotyczył odmowy wszczęcia przewodu doktorskiego, w związku z czym komisji nie powołano (jest ona powoływana w dalszym toku postępowania).

¹⁰⁵ Protokoły zostały sporządzane przez Kierowników Dziekanatów jako protokołantów i podpisane przez Dziekanów poszczególnych Wydziałów oraz zatwierdzone następnie przez Rady Wydziałów.

¹⁰⁶ W przypadku postępowań o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego dotyczyło to przewodów habilitacyjnych, tj. postępowań prowadzonych wg dotychczasowej procedury.

¹⁰⁷ Z wyjątkiem WIK. W przypadku tego wydziału badaniu poddano jedno postępowanie. W postępowaniu tym nie powołano komisji, gdyż wszystkie czynności wykonywała bezpośrednio Rada Wydziału.

w danym dniu stanowiła integralną część protokołu. Wyjaśnili też, że gdyby wynik głosowania był inny, wtedy podano by dokładne ilości głosów za, przeciw lub wstrzymujących się.

Jednocześnie wskazali, że przepisy powszechnie obowiązujące (*ustawy o stopniach i tytułach* oraz rozporządzeń do tej ustawy) nie określają zasad powoływania ww. zespołów (komisji), a powołanie tych zespołów (komisji) nie jest obowiązkiem, lecz prawem Rady Wydziału, dlatego ich powoływanie traktowano inaczej niż podejmowanie samych uchwał (wymienionych w art. 14 ust. 2, art. 18 ust. 2 i art. 27 ust. 3 ww. ustawy).

Dziekan jednego z wydziałów (FiU) dodał, że „*nic nie stoi na przeszkodzie, aby decyzje w takich sprawach ewidencjonowane były w formie kolejno numerowanych uchwał, a liczba osób głosujących w każdym przypadku dokładnie zapisywana*”. Dziekan drugiego wydziału (WZ) zadeklarowała natomiast „*wdrożenie procedury zgodnej z zapisem § 43 ust. 1 Statutu*” do powoływania komisji doktorskich.

[dowód: akta kontroli str. 1470, 1472, 1479-1482, 1499-1502]

4.4. W badanych postępowaniach nie udokumentowano dat wszystkich czynności i zdarzeń istotnych dla postępowania, w tym dla zweryfikowania, czy dochowano terminów wynikających z obowiązujących przepisów oraz czy postępowania prowadzono bez zbędnej zwłoki.

▪ W siedmiu, na 12 objętych badaniem¹⁰⁸ (58%), postępowaniach nie udokumentowano dat złożenia (wpływu do dziekanatu wydziału) wszystkich lub części otrzymanych recenzji. Dotyczyło to łącznie 11 recenzji¹⁰⁹, na 41 objętych badaniem, tj. 27% zbadanych przypadków. W dokumentacji nie zachowano kopert ani innych dokumentów lub danych pozwalających na ustalenie dat ich nadania przez recenzenta lub dat ich wpływu (dokumentów sprawy nie opatrzone też pieczęcią poświadczającą datę ich otrzymania). Na podstawie dokumentacji w kancelarii ogólnej Uniwersytetu nie można było ustalić, czy w danej przesyłce (wysyłanej najczęściej przez jednostkę zatrudniającą danego recenzenta) znajdowała się recenzja dotycząca danego przewodu lub postępowania¹¹⁰. Poza tym w części przypadków, stosownie m.in. do wyjaśnień Kierowników Dziekanatów, recenzje mogły nie być przesyłane pocztą (w niektórych przypadkach mogły one zostać dostarczone osobiście przez recenzenta, np. w związku z jego innymi obowiązkami na wydziale).

Zdaniem NIK data przekazania (wpływu) recenzji powinna zostać udokumentowana w Dziekanacie (po otwarciu przesyłki i ustaleniu jej zawartości), w aktach danego postępowania. Dokumentowanie tych dat jest istotne dla możliwości monitorowania, czy recenzenci wywiązują się z terminów określonych przepisami *ustawy o stopniach i tytułach* oraz rozporządzeń do tej ustawy, jak również postanowieniami zawieranych z nimi umów o dzieło.

▪ W 17 przypadkach, na 41 objętych badaniem (41%), nie udokumentowano też dat odbioru wniosków o sporządzenie recenzji przez recenzentów zewnętrznych ani dat ich wpływu do jednostki organizacyjnej zatrudniającej danego recenzenta. W czterech przypadkach nie udokumentowano też daty odbioru wniosku o sporządzenie recenzji przez recenzentów wewnętrznych. Tylko w czterech postępowaniach, na 12 objętych badaniem (33%), dla wszystkich recenzji udokumentowano daty wpływu wniosków o ich sporządzenie do jednostek organizacyjnych zatrudniających recenzentów zewnętrznych.

[dowód: akta kontroli str. 541-545, 549-553, 555-565, 1598-1600, 1611, 1658-1659, 1682, 1692, 1698-1699, 1702-1714, 1716, 1724]

Kierownicy Dziekanatów lub Dziekani poszczególnych wydziałów wyjaśnili m.in., że wnioski o sporządzenie recenzji, wraz z załączoną dokumentacją, przesyłano równocześnie do wszystkich recenzentów zewnętrznych przesyłkami rejestrowanymi (najczęściej jako paczkę, ewentualnie jako list polecony). Przesyłki te adresowano do jednostki organizacyjnej zatrudniającej recenzenta (odbior potwierdzał pracownik kancelarii uczelni, w której skład wchodziła ta jednostka). Jak wyjaśnili dalej, w niektórych przypadkach

¹⁰⁸ Postępowania, w których wpłynęły recenzje.

¹⁰⁹ Przypadki te dotyczyły trzech wydziałów Uniwersytetu, na których prowadzono postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego i tytułu naukowego profesora.

¹¹⁰ Szczególnie w przypadku dużej ilości korespondencji z daną jednostką, w różnych sprawach. Kierownik Biura Organizacyjno-Prawnego UE, jak poinformowała, nie mogła potwierdzić, czy zawartość konkretnej przesyłki zawierała pismo Dziekana do recenzentów o sporządzenie recenzji wraz z załączoną dokumentacją, jak również czy konkretna przesyłka zawierała recenzję w określonym postępowaniu.

zwrotne potwierdzenie odbioru jednak nie wpływało, kontaktowano się wtedy z reguły z sekretariatem katedry, której pracownikiem był recenzent, celem potwierdzenia, że przesyłka dotarła. Były to jednak rozmowy telefoniczne, których nie dokumentowano, gdyż uznawano za wystarczające zapewnienie, iż przesyłka dotarła. Przyjmowano w takich przypadkach, że wniosek powinien dotrzeć do recenzenta około tygodnia od jego wysyłki. Jak wyjaśnili Dziekani i Kierownicy Dziekanatów, nie zwracano się osobiście do recenzentów o potwierdzenie daty otrzymania wniosku o sporządzenie recenzji. W przypadku recenzentów wewnętrznych, w przypadkach nieudokumentowania daty odbioru wniosku przyjmowano, że data wniosku jest jednocześnie datą jego przekazania recenzentowi. Jednocześnie ww. osoby zadeklarowały wprowadzenie na wydziałach odpowiedniej procedury dokumentowania w ww. zakresie.

Kierownik jednego z Dziekanatów wyjaśniła, że wszystkie potwierdzenia odbioru wyrzuciła, porządkując dokumentację po zakończeniu poszczególnych postępowań (postępowania te zakończyły się nadaniem stopni naukowych w dniach odpowiednio 17 stycznia 2013 r., 19 czerwca 2013 r. i 24 października 2013 r.), a dat tych nigdzie nie odnotowała, w związku z czym nie można ich już odtworzyć. Zdaniem NIK, biorąc pod uwagę niedługi czas, jaki upłynął od zakończenia tych postępowań, potwierdzenia odbioru, mające znaczenie dla udokumentowania przebiegu postępowania, w tym wywiązywania się przez recenzentów z nałożonych na nich obowiązków, powinny być przechowywane, m.in. dla celów kontroli, która może być przeprowadzana przez poszczególne organy i instytucje.

[dowód: akta kontroli str. 1598-1599, 1611, 1658, 1692, 1698, 1702-1714, 1716]

Kierownicy Dziekanatów oraz Dziekani ww. wydziałów wyjaśnili m.in., że recenzje wpływały do dziekanatów pocztą lub dostarczane były osobiście przez recenzentów (co dotyczyło przede wszystkim recenzentów wewnętrznych). Sporadycznie zachowywano kopertę, w której pismo wpłynęło. Wskazali, że kierowano się przede wszystkim datą dokonywanego przez Dziekana odbioru recenzji, jako przedmiotu zawartej z recenzentem zewnętrzną umowę o dzieło, bądź datą widniejącą na recenzji (wpisaną przez recenzenta). Dziekan dokonuje odbioru dzieła na rachunku, który przesyłany jest przez recenzenta wraz z recenzją, wpisując tam również datę dokonanego odbioru. Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił dodatkowo, że Wydział nie prowadził dotąd swojej książki korespondencji, jednak, w związku z wdrażaniem w Uniwersytecie systemu elektronicznego obiegu dokumentacji, będzie to możliwe. Wskazał też, że jego zdaniem z punktu widzenia prowadzonych postępowań największe znaczenie ma moment wpływu ostatniej recenzji, bowiem wtedy następuje dalszy ciąg procedury i sprawa trafia niezwłocznie na posiedzenie Rady Wydziału. Jednocześnie wskazał, że od sierpnia 2014 r. rozpoczęto na Wydziale dokumentowanie dat wpływu poszczególnych recenzji.

[dowód: akta kontroli str. 1599-1600, 1611, 1658-1659, 1682, 1688, 1692, 1699, 1702-1714, 1716, 1724]

NIK zwraca uwagę, że data odbioru recenzji jako dzieła przez Dziekana nie jest równoznaczna z datą jej przekazania przez recenzenta (data odbioru dzieła uzależniona jest m.in. od obecności i pozostałych obowiązków Dziekana, który przed odbiorem recenzji musi się z nią zapoznać). Odbiór recenzji przez Dziekana następuje zatem później, po stwierdzeniu wywiązania się przez recenzenta z obowiązku przekazania recenzji. Również data widniejąca na recenzji (jako data sporządzenia jej przez recenzenta) nie odpowiada dacie jej przekazania, gdyż jej wysyłka następuje później (w niektórych przypadkach daty te mogą bardzo od siebie odbiegać). W postępowaniach prowadzonych na podstawie *ustawy o stopniach i tytule*, w zw. z jej art. 29 ust. 1, doręczenia pism powinny zostać udokumentowane w aktach prowadzonych postępowań.

▪ W obydwu badanych przewodach doktorskich, które prowadzono w nowej procedurze, nie udokumentowano części dat istotnych dla ustalenia wywiązania się przez pracowników Uniwersytetu¹¹¹ z obowiązków określonych w art. 13 ust. 7 *ustawy o stopniach i tytule* (w brzmieniu po nowelizacji). Stosownie do tego przepisu, recenzje rozprawy doktorskiej, wraz z jej streszczeniem, zamieszcza się na stronie internetowej szkoły wyższej lub

¹¹¹ Na Wydziale Ekonomii prowadzenie wszelkich spraw związanych z przewodami doktorskimi (w tym m.in. prowadzenie dokumentacji) należało do zakresu obowiązków Zastępcy Kierownika Dziekanatu. Na Wydziale Zarządzania prowadzenie dokumentowania prowadzonych przewodów doktorskich należało do zakresu czynności dwóch pracowników Dziekanatu. Do Dziekana należało dokonywanie odbioru wpływających recenzji (odbioru dzieła).

jednostki organizacyjnej przeprowadzającej przewód. Recenzje zamieszcza się tam w dniu ich przekazania przez recenzentów co najmniej do dnia nadania stopnia doktora.

- W pierwszym z ww. przewodów jedną recenzję zamieszczono na stronie internetowej Wydziału 10 dni po jej wpływie do Wydziału i 9 dni po dokonaniu jej odbioru jako dzieła, a w drugim - 6 dni po jej wpływie do Wydziału i 4 dni przed dokonaniem tego odbioru.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dziekana Wydziału Zarządzania, przyjmowano, że wymogiem opublikowania recenzji jest jej uprzednie przyjęcie przez Dziekana. Dziekan wyjaśniła też, że w przypadku pierwszej recenzji przyczyną niedotrzymania terminu były trudności w tym okresie (m.in. jej długotrwała nieobecność i przejęcie obowiązków przez Prodziekana, czas egzaminów dyplomowych i procesu rekrutacji). W przypadku drugiej natomiast dyspozycję o przyjęciu recenzji wydano w formie ustnej (w tym samym dniu zamieszczono recenzje), natomiast rachunek podpisano cztery dni później.

- W drugim z ww. przewodów nie udokumentowano dat, w jakich streszczenie rozprawy, wraz z jej recenzjami, zamieszczone było na stronie internetowej Wydziału. Nie udokumentowano też daty wpływu jednej z recenzji, a Dziekan Wydziału, dokonując na rachunku jej odbioru, nie wpisała daty tego odbioru (przeznaczoną na to rubrykę pozostawiając pustą).

Zgodnie z wyjaśnieniem Zastępcy Kierownika Dziekanatu Ekonomii, było to wynikiem przeoczenia. Jak wyjaśniła, na pewno obie recenzje zamieściła na stronie internetowej w tym samym dniu, nie dokumentując jednak dokładnej daty. Dziekan Wydziału wyjaśniła, że być może powodem niewpisania daty przy odbiorze dzieła był odebrany w tym czasie telefon lub inna sprawa, która zaprzętnęła jej uwagę w danej chwili.

[dowód: akta kontroli str. 546-548, 554, 612-617, 624-627, 1685, 1690, 1696-1698, 1715, 1723]

▪ Nie dokumentowano dat przedłożenia Dziekanom (wpływu do dziekanatów) poszczególnych wniosków o wszczęcie przewodów (postępowań), wraz z wymaganą przepisami dokumentacją, lub wyrażenia zgody na ich wszczęcie.

Kierownicy Dziekanatów oraz Dziekani trzech Wydziałów¹¹² wyjaśnili, że wnioski były procedowane niezwłocznie (kierowane na najbliższe posiedzenie Kolegium Dziekańskiego, które poprzedzało posiedzenie Rady Wydziału, na której wniosek był rozpatrywany¹¹³), jednak nie są w stanie podać konkretnej daty dziennej złożenia wniosku, bowiem dotychczas dat tych nie dokumentowano i nie można ich już odtworzyć. Jak wyjaśnili, generalnie kierowano się datą wpisaną przez kandydata na podaniu o wszczęcie postępowania, która jednak nie musiała być tożsama z datą złożenia wniosku (nie można bowiem wykluczyć, że dokumentacja datowana przez kandydata na dany dzień w rzeczywistości została przez niego złożona później). Jednocześnie zadeklarowali oni podjęcie działań mających na celu dokumentowanie ww. dat (za pomocą pieczęci z datą wpływu lub poprzez stworzenie stosownego rejestru).

[dowód: akta kontroli str. 1617, 1621, 1653-1654, 1681-1682, 1688, 1691-1692, 1724]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W związku z powyższym NIK podkreśla konieczność dokumentowania dat dotyczących ww. zdarzeń i czynności, w szczególności konieczność monitorowania i dokumentowania dat potrzebnych do ustalenia wywiązywania się przez poszczególnych recenzentów z obowiązku terminowego przedstawienia recenzji¹¹⁴, co dotyczy zarówno daty otrzymania przez recenzenta wniosku o sporządzenie recenzji wraz z dokumentacją, jak również daty przekazania przez niego recenzji jednostce organizacyjnej (wydziałowi) prowadzącej postępowanie.

NIK zwraca ponadto uwagę na potrzebę wdrożenia spójnych, w skali Uniwersytetu, zasad w ww. zakresie. W latach 2012-2014¹¹⁵ zrealizowano w Uniwersytecie projekt (w ramach

¹¹² W przypadku WIK badaniem objęto jedną sprawę (przewód doktorski), w której odnotowano datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania.

¹¹³ Na której podejmowano uchwałę w sprawie wszczęcia przewodu (w przypadku przewodów doktorskich) lub na której powoływano zespół w celu przygotowania wniosków dotyczących poszczególnych czynności w postępowaniu (w przypadku przewodów habilitacyjnych i postępowań o nadanie tytułu profesora).

¹¹⁴ Terminy przedłożenia recenzji przez recenzenta określono: w § 5 ust. 3, § 14 ust. 3 i § 21 ust. 2 *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.* (w postępowaniach prowadzonych na podstawie tzw. przepisów dotychczasowych) oraz w art. 18a ust. 7 *ustawy o stopniach i tytułach* i w § 6 ust. 3 i § 20 ust. 2 *rozporządzenia z 22 września 2011 r.* (w postępowaniach prowadzonych na podstawie przepisów znowelizowanych).

¹¹⁵ Projekt zakończono 30 czerwca 2014 r. i rozliczono do dnia 31 lipca 2014 r.

POKL¹¹⁶), obejmujący m.in. elektroniczny system obiegu dokumentacji. Jednak, jak wyjaśnił Rektor: „Analiza przedwdrożeniowa procesów obiegu dokumentacji nie obejmowała procesów związanych z nadawaniem stopni i tytułów naukowych. Zakupiony system elektronicznego obiegu dokumentów (EOD) będzie obejmował wszystkie jednostki organizacyjne Uczelni, lecz nie wszystkie procesy realizowane w Uniwersytecie. System EOD jest nadal przedmiotem uzgodnień i doskonalenia”.

W dniu 25 czerwca 2014 r. Rektor wydał zarządzenie nr 35/14 w sprawie wprowadzenia Instrukcji Kancelaryjnej Uniwersytetu (z mocą obowiązującą od dnia 1 października 2014 r.), które uchyliło obowiązujące do tego czasu zarządzenie nr 26/76 Rektora Akademii Ekonomicznej im. K. Adamieckiego z dnia 3 maja 1976 r. w sprawie wysyłania i odbioru korespondencji. Jak wyjaśnił Rektor, w związku z podjęciem prac nad wprowadzeniem zintegrowanego systemu zarządzania uczelnią, w tym EOD, „wstrzymano projekt prac nad nowelizacją zasad obiegu dokumentów do czasu wypracowania właściwego modelu elektronicznego obiegu dokumentów (lub zastosowania systemu mieszanego papierowo-elektronicznego”. Rektor, odnośnie do ww. Instrukcji Kancelaryjnej, wyjaśnił też, że „w toku prac doskonalących EOD oraz testów na wersji testowej systemu wydaje się być zasadna nowelizacja tego dokumentu, z uwzględnieniem dokumentacji użytkowej i systemowej nowej wersji systemu”. Stosownie do postanowień zarządzenia nr 35/14, kierownicy jednostek mogą też, w ramach podległych im jednostek, wprowadzić np. wymóg prowadzenia odpowiednich rejestrów wewnętrznych.

[dowód: akta kontroli str. 131-134, 1541-1568]

Ustalone
nieprawidłowości

5. W trzech przypadkach, pomimo niezawarcia umowy w sprawie zwrotu kosztów z tytułu przeprowadzania postępowań dotyczących osób niebędących pracownikami Uniwersytetu, Rady Wydziału podjęły uchwały w sprawie wszczęcia postępowania (z czego w jednym przypadku postępowanie wszczęto, a w dwóch nie), co było niezgodne z postanowieniami obowiązujących w tym zakresie uchwał Senatu Uniwersytetu.

Stosownie do § 2 ust. 3 i 4 Uchwały nr 27/2006/2007 Senatu Uniwersytetu z dnia 8 marca 2007 r. w sprawie zasad zwrotu kosztów z tytułu przeprowadzenia przewodu doktorskiego i habilitacyjnego oraz wszczęcia postępowania o nadanie tytułu profesora przez osoby niebędące pracownikami Akademii¹¹⁷, która obowiązywała do dnia 23 lutego 2012 r., oraz § 2 ust. 2 Uchwały nr 21/2011/2012 Senatu Uniwersytetu z dnia 23 lutego 2012 r. w sprawie zasad zwrotu kosztów z tytułu przeprowadzenia przewodu doktorskiego, postępowania habilitacyjnego oraz postępowania o nadanie tytułu profesora, która weszła w życie z dniem podjęcia, umowy w sprawie zwrotu kosztów¹¹⁸ (zawierane z jednostką zatrudniającą kandydata lub z kandydatem), powinny być zawierane przed wszczęciem postępowania. Ponadto stosownie do pierwszej z ww. uchwał, formalne wszczęcie postępowania mogło nastąpić po dokonaniu wpłaty na konto Uczelni pierwszej raty kosztów przewodu lub czynności postępowania¹¹⁹.

W jednym spośród ww. trzech przypadków, uchwała Rady Wydziału o wszczęciu przedmiotowego postępowania została podjęta w dniu 27 października 2011 r., a umowa w sprawie zwrotu kosztów (pomiędzy Uniwersytetem jako zleceniobiorcą i jednostką zatrudniającą kandydata jako zleceniodawcą) zawarta została dopiero w dniu 6 grudnia 2011 r., tj. 40 dni później¹²⁰. W pozostałych dwóch ww. przypadkach¹²¹ (w których postępowania nie wszczęto) umów nie zawarto.

[dowód: akta kontroli str. 578-581, 628, 746-750, 798, 1179, 1219-1220, 1229, 1618-1619, 1625, 1657-1658]

NIK podkreśla, że biorąc pod uwagę wskazane powyżej postanowienia uchwał Senatu, stosowna umowa powinna zostać zawarta przed datą przeprowadzenia przez Radę Wydziału głosowania w sprawie wszczęcia postępowania. Przed przeprowadzeniem głosowania nie można bowiem zakładać, jaki będzie jego wynik, tj. czy postępowanie zostanie wszczęte, czy też nie, a zawarcie umowy dopiero po przeprowadzeniu głosowania,

¹¹⁶ Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

¹¹⁷ Uprzednio Uniwersytet działał pod nazwą „Akademia Ekonomiczna w Katowicach”.

¹¹⁸ Wg uchwały z 8 marca 2007 r. - umowy o refundację poniesionych nakładów.

¹¹⁹ Druga uchwała stanowiła natomiast, że przeprowadzenie postępowania może nastąpić po dokonaniu wpłaty na konto Uniwersytetu pierwszej raty kosztów.

¹²⁰ Pierwsza rata z tytułu zwrotu kosztów została wpłacona w dniu 29 grudnia 2011 r.

¹²¹ Uchwały podjęte w dniach odpowiednio 31 stycznia 2013 r. i 19 września 2013 r.

tj. po podjęciu przez Radę Wydziału uchwały w tej sprawie, nie odpowiada wymogom ww. uchwał Senatu.

W kwestii przyczyn podjęcia przez Radę Wydziału uchwały, pomimo niezawarcia umowy w sprawie zwrotu kosztów, Dziekan Wydziału Ekonomii, odnosząc się do pierwszego z ww. przypadków, wyjaśniła, że oczekiwano wówczas na zmianę zarządzenia Rektora w sprawie zwrotu kosztów z tytułu przeprowadzenia przewodu doktorskiego, postępowania habilitacyjnego oraz postępowania o nadanie tytułu profesora przez osoby niebędące pracownikami Uniwersytetu¹²², a ponadto Uniwersytet współpracował z Politechniką Opolską od wielu lat i posiadał zapewnienie, że uczelnia ta dokona płatności. Odnośnie do drugiego przypadku, Dziekan wyjaśniła, że w lipcu 2013 r. umowa została przygotowana do podpisu, jednak z uwagi na zwiększoną ilość obowiązków pracowników Dziekanatu we wrześniu (m.in. związanych z przygotowaniem roku akademickiego) „*umknęła kwestia podpisania i wysłania umowy*”, natomiast „*z chwilą podjęcia uchwały o niewszczynaniu przewodu habilitacyjnego zawarcie umowy o dokonanie płatności wydawało się być już niezasadne*”.

[dowód: akta kontroli str. 1480, 1482, 1683-1684, 1689]

W trzecim przypadku Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił, że nie sprawdzał, czy przed skierowaniem sprawy na Radę Wydziału została zawarta ww. umowa.

Kierownik Dziekanatu FiU wyjaśniła, że w przypadku prowadzonych na Wydziale postępowań przygotowywała ona teksty umów w sprawie zwrotu kosztów, które wysyłała następnie do Rektoratu celem ich podpisania przez osoby reprezentujące Uniwersytet. Odnosząc się do ww. przypadku, wyjaśniła, że z powodu pomyłki w podpisie (podpis osoby reprezentującej UE postawiono w niewłaściwym polu) konieczne było przygotowanie nowego egzemplarza umowy, jednak wstrzymano się z tym do czasu podjęcia decyzji w sprawie wszczęcia postępowania przez Radę Wydziału, ponieważ decyzja ta miała zostać podjęta w ciągu zaledwie kilku dni. Jak wyjaśniła dalej, gdy okazało się, że Rada Wydziału odmówiła wszczęcia postępowania, zawieranie umowy nie miało już sensu. Wyjaśniła też, że generalnie, zgodnie z uchwałą Senatu i zarządzeniem Rektora, umowa powinna być podpisana przed podjęciem uchwały w sprawie wszczęcia, jednak zdarzało się, nie tylko w ww. sprawie, że jeśli otrzymano list intencyjny z deklaracją pokrycia kosztów przez uczelnię zatrudniającą kandydata, a umowa z różnych powodów nie mogła zostać zawarta do czasu posiedzenia Rady Wydziału (np. czekała na podpis właściwej osoby), Rada podejmowała uchwałę w sprawie wszczęcia postępowania, żeby go nie odkładać, lecz nadać mu bieg, gdyż inaczej trzeba by czekać dopiero do kolejnej Rady Wydziału.

[dowód: akta kontroli str. 1618-1619, 1625, 1657-1658]

6. Stosownie do art. 30 ust. 2 *ustawy o stopniach i tytule* (w brzmieniu po nowelizacji na mocy *ustawy z dnia 18 marca 2011 r.*), jednostka organizacyjna przeprowadzająca przewód doktorski, postępowanie habilitacyjne lub o nadanie tytułu profesora zawiera z recenzentami umowę, która określa w szczególności termin sporządzenia recenzji, nie krótszy niż wskazany w art. 18a ust. 7, wysokość wynagrodzenia oraz kary umowne za niedotrzymanie jej warunków.

Stosowane w Uniwersytecie wzory umów o dzieło z recenzentami, stanowiące załączniki do *Zarządzenia nr 8/12 z dnia 27 lutego 2012 r. Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach w sprawie zwrotu kosztów z tytułu przeprowadzenia przewodu doktorskiego, postępowania habilitacyjnego oraz postępowania o nadanie tytułu profesora przez osoby niebędące pracownikami Uniwersytetu*¹²³, nie przewidywały kar umownych, o których mowa w ww. przepisie art. 30 ust. 2 *ustawy o stopniach i tytule*, w związku z czym kar tych nie przewidywały zawierane w okresie objętym kontrolą umowy z poszczególnymi recenzentami.

[dowód: akta kontroli str. 593-594, 604-609, 610-611, 618-623, 948-963, 111-1116, 1588-1590]

W kwestii niedostosowania obowiązujących w Uniwersytecie regulacji do ww. przepisu, Rektor Uniwersytetu wyjaśnił, że: „*Art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. (...) określa „w szczególności” elementy, które powinna zawierać umowa z recenzentem, a charakter*

¹²² Zarządzenie to zostało przyjęte z dniem 27 lutego 2012 r. (zarządzenie nr 8/12 Rektora Uniwersytetu).

¹²³ Jak również obowiązujące uprzednio zarządzenie Rektora nr 12/07 z dnia 22 marca 2007 r., zmienione zarządzeniem Rektora nr 36/07 z dnia 12 lipca 2007 r.

cywilnoprawny umów z recenzentem pozwala na stosowanie kodeksowej zasady swobody zawierania umów. Warto zwrócić uwagę, że klauzula dotycząca kar umownych w każdym przypadku przewiduje jedynie prawo, a nie obowiązek ich dochodzenia". Rektor wskazał też, że stosownie do § 7 wzorów ww. umów, w sprawach nieuregulowanych umową mają zastosowanie m.in. przepisy Kodeksu cywilnego¹²⁴. Jednocześnie podkreślił, że w do końca 2014 r. planowana jest nowelizacja wewnętrznych aktów prawnych, w tym m.in. ww. zarządzenia nr 8/12.

[dowód: akta kontroli str. 1588-1590]

NIK podkreśla, że stosownie do art. 30 ust. 2 *ustawy o stopniach i tytule*, stanowiącego w tym zakresie *lex specialis* w stosunku do ogólnych zasad Kodeksu cywilnego, umowa zawierana z recenzentem powinna określać m.in. kary umowne za niedotrzymanie jej warunków (na co wskazuje użycie w tym przepisie terminu „określa”, zamiast „może określać”). Na potrzebę ich określenia wskazuje również szereg przypadków niewywiązywania się recenzentów z obowiązku terminowego przedłożenia recenzji, co w szczególności dotyczy postępowań o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz tytułu profesora. Regulacje wewnętrzne obowiązujące w Uniwersytecie, w tym obowiązujące wzory umów, powinny zostać dostosowane do obowiązujących przepisów *ustawy o stopniach i tytule*.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W związku z powyższym NIK zwraca uwagę na problem nieterminowego przedkładania recenzji przez poszczególnych recenzentów, co dotyczyło głównie recenzentów w postępowaniach o nadanie stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora.

W oparciu o przedłożoną kontrolerowi NIK dokumentację stwierdzono, że w 11 przypadkach, na 41 objętych badaniem (27%)¹²⁵, pomiędzy datą odbioru wniosku o sporządzenie recenzji, wraz z dokumentacją, przez jednostkę zatrudniającą recenzenta oraz datą wpływu recenzji do Uniwersytetu upłynęło od co najmniej czterech do ok. sześciu miesięcy (w przypadkach tych Rady Wydziałów nie podjęły uchwał w sprawie przedłużenia terminu sporządzenia recenzji o kolejny miesiąc), co wskazuje na przekroczenie terminu wyznaczonego na przedłożenie recenzji¹²⁶. Oprócz ww. przypadków, objętych szczegółowym badaniem, jeszcze w co najmniej kilkudziesięciu¹²⁷ innych przypadkach dotyczących postępowań prowadzonych w okresie objętym kontrolą na wydziałach Uniwersytetu stwierdzono opóźnienia w przedkładaniu recenzji¹²⁸. W niektórych przypadkach okres oczekiwania na recenzję przekraczał nawet 12 miesięcy (co dotyczyło recenzentów zewnętrznych, w tym wyznaczanych przez CK, np. na Wydziale Ekonomii jedna osoba była recenzentem równolegle w pięciu postępowaniach, wnioski o sporządzenie recenzji w kolejnych postępowaniach wystosowano do niej w okresie od lipca 2013 r. do stycznia 2014 r., lecz do dnia 30 września 2014 r. jeszcze żadna z jej recenzji nie wpłynęła, pomimo wpływu recenzji pozostałych trzech recenzentów w tych postępowaniach; w 2013 r. była ona recenzentem w jeszcze jednym, szóstym, przewodzie habilitacyjnym na ww. wydziale - wniosek o sporządzenie recenzji wystosowano do niej w marcu 2013 r., a recenzję otrzymano dopiero w kwietniu 2014 r.).

[dowód: akta kontroli str. 541-542, 549-550, 555, 559-561, 565-566, 568-577, 1601, 1612, 1659, 1682, 1717, 1725-1726]

Stosownie do § 5 ust. 3, § 14 ust. 3 i § 21 ust. 2 *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.*, recenzję należało przedstawić radzie jednostki organizacyjnej nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania wniosku o jej sporządzenie, a rada, w uzasadnionych przypadkach, mogła przedłużyć termin przedstawienia recenzji o dalszy miesiąc. Stosownie do § 6 ust. 3 *rozporządzenia z 22 września 2011 r.*, recenzję w przewodzie doktorskim przedstawia się radzie jednostki organizacyjnej, w formie papierowej i elektronicznej, nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania wniosku o jej sporządzenie, a w uzasadnionych przypadkach rada jednostki organizacyjnej może przedłużyć termin

¹²⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. Nr 16, poz. 631 ze zm.).

¹²⁵ J.w. - dotyczyło to trzech wydziałów, na których prowadzono postępowania o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego i tytułu naukowego profesora.

¹²⁶ W części przypadków dokładnego wyliczenia, ze wskazaniem liczby dni, o które termin został przekroczony, nie można podać z uwagi niedokumentowanie wszystkich potrzebnych do tego dat, co opisano już powyżej.

¹²⁷ Jak wskazano już powyżej, z uwagi na niedokumentowanie wszystkich potrzebnych dat nie można było ustalić dokładnej liczby poszczególnych przypadków.

¹²⁸ Dotyczyło to postępowań o nadanie stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora.

przedstawienia recenzji o miesiąc¹²⁹. W okresie objętym kontrolą z recenzentami zawierano umowy o dzieło, stosownie do wzorów ustalonych zarządzeniami Rektora Uniwersytetu¹³⁰, które określały m.in. termin wykonania dzieła.

[dowód: akta kontroli str. 593-594, 604-609, 610-611, 618-623, 948-963, 111-1116]

W komunikacie nr 2/2009 Prezydium Centralnej Komisji zwróciło się do rad jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni naukowych o egzekwowanie wobec recenzentów przestrzegania ww. przepisów określających terminy przedstawiania recenzji, a w sytuacji bezskuteczności działań zmierzających do niezwłocznego przedstawienia recenzji, wobec upływu wyznaczonego terminu - o podejmowanie uchwał o zmianie recenzenta, bądź o występowanie do Centralnej Komisji o dokonanie takiej zmiany (w odniesieniu do recenzentów powoływanych przez Centralną Komisję).

W okresie objętym kontrolą tylko na jednym z wydziałów (Wydziale Zarządzania) podejmowano formalne działania w związku z upływem terminu przewidzianego na przedłożenie recenzji, w tym Dziekan Wydziału kierował do recenzentów pisma z upomnieniem, a Rada Wydziału podejmowała uchwały w sprawie przedłużenia terminu na sporządzenie recenzji, na podstawie przepisów *rozporządzenia z 15 stycznia 2004 r.*, o kolejny miesiąc. W latach 2011-2014 w siedmiu przypadkach (na 22 przypadki opóźnień recenzentów¹³¹), Dziekan wystosował do recenzentów pisma ponagląjące, a w trzech Rada Wydziału rozpatrzyła pozytywnie wnioski o przedłużenie terminu na sporządzenie recenzji.

W przypadku pozostałych dwóch Wydziałów (prowadzących postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora) nie podejmowano sformalizowanych działań wobec recenzentów, w tym nie wysyłano do nich pisemnych upomnień, a Rady Wydziałów nie podejmowały uchwał w sprawie przedłużenia terminu przewidzianego na sporządzenie recenzji. Dziekan jednego z ww. Wydziałów (FiU) wyjaśnił, że niepodejmowanie takich uchwał spowodowane było brakiem przekonania o skuteczności tego typu rozwiązania (biorąc pod uwagę, że posiedzenia Rad Wydziałów odbywają się raz na sześć miesięcy lub rzadziej, np. podczas przerwy wakacyjnej), jak również nieskładaniem przez recenzentów wniosków o takie przedłużenie.

[dowód: akta kontroli str. 1600-1601, 1612, 1659-1660, 1682, 1689, 1693, 1699, 1716-1717, 1725, 1729-1752, 1770]

Kierownicy lub Dziekani poszczególnych wydziałów prowadzących przewody lub postępowania habilitacyjne oraz o nadanie tytułu profesora wyjaśnili m.in., że w przypadkach niewywiązywanie się recenzentów z terminowego przedłożenia recenzji, w sytuacji dłuższego oczekiwania na recenzję, starano skontaktować się telefonicznie lub mailowo z recenzentem celem uzyskania informacji o możliwym terminie otrzymania recenzji. Jak wyjaśnili, zabiegi te miały jednak charakter nieformalny i nie były dokumentowane. Jak wyjaśnił jeden z Dziekanów, „*w tradycji akademickiej nie jest przyjęte sformalizowane ponaglanie recenzentów*”.

Nie było przypadków, by z powodu niewywiązania się przez recenzenta z obowiązku terminowego przedłożenia recenzji Rady Wydziałów podjęty uchwałę w sprawie zmiany recenzenta lub wystąpiły o to do CK, gdyż, jak wyjaśnili Dziekani, znacznie wydłużyłoby to postępowanie (w związku m.in. z koniecznością zwołania Rady Wydziału lub wystąpienia do CK i oczekiwania na jej decyzję, przesłania do nowego recenzenta wniosku o sporządzenie recenzji wraz z dokumentacją, bez gwarancji, że kolejny recenzent wywiąże się z obowiązku terminowego przekazania recenzji itd.).

Jak wyjaśnili Dziekani, niewywiązywanie się recenzentów z ustawowych terminów przedłożenia recenzji jest problemem dotyczącym nie tylko danego wydziału, ale również wielu innych jednostek. Wynika to m.in. z powierzania recenzji (przez CK) zbyt wąskiemu gronu recenzentów (np. jeden recenzent wyznaczany jest do kilku prowadzonych równolegle postępowań w danej jednostce, nie licząc postępowań w innych jednostkach). Wskazali też na wyraźny wzrost liczby prowadzonych postępowań w okresie przejściowym,

¹²⁹ Stosownie do § 20 ust. 2 ww. rozporządzenia, termin na sporządzenie recenzji w postępowaniu o nadanie tytułu profesora również wynosi dwa miesiące. Stosownie natomiast do art. 18a ust. 7 *ustawy o stopniach i tytułach*, recenzenci w postępowaniu habilitacyjnym przygotowują recenzje w terminie nie dłuższym niż sześć tygodni od dnia powołania komisji habilitacyjnej.

¹³⁰ Zarządzenie nr 36/07 z dnia 12 lipca 2007 r. (obowiązujące do dnia 27 lutego 2012 r.) oraz zarządzenie nr 8/12 z dnia 27 lutego 2012 r.

¹³¹ Z czego siedem o więcej niż dwa tygodnie.

tj. w warunkach równoległego funkcjonowania tzw. starej i nowej procedury, co skutkowało większym obciążeniem recenzentów, w szczególności z grona CK. Jak wyjaśnił jeden z Dziekanów, wskazane byłoby zatem monitorowanie (przez CK) liczby recenzji, które zobowiązana jest sporządzić dana osoba w określonym czasie, w praktyce bowiem często powodem opóźnienia jest zbyt duża ilość zobowiązań recenzenta. Jak wskazał drugi z Dziekanów, nie obserwuje się tej tendencji w przewodach doktorskich, gdzie funkcję recenzentów przyjmują również profesorowie spoza wąskiego grona CK.

Dziekani wskazali ponadto na brak sankcji wobec nieterminowych recenzentów. Jeden z nich zauważył, że dla skuteczniejszego egzekwowania terminów koniecznym byłoby ich wprowadzenie.

[dowód: akta kontroli str. 1601, 1612, 1659, 1682, 1689, 1717, 1725-1726]

Pozostałe uwagi NIK dotyczą następujących zagadnień:

1. Stosownie do § 23 pkt 3 Regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu, tryb działania Rady Wydziału określa Regulamin uchwalony przez Radę Wydziału.

Rady wydziałów nie uchwaliły¹³² regulaminów, o których mowa w ww. postanowieniu Regulaminu organizacyjnego UE. Dotyczyło to wszystkich czterech wydziałów Uniwersytetu.

[dowód: akta kontroli str. 94, 103, 112, 121, 1609, 1614, 1685, 1690, 1695, 1719, 1727, 1764, 1766-1767]

W kwestii przyczyn nieuchwalenia regulaminu, Dziekani poszczególnych wydziałów wyjaśnili m.in., że Rady Wydziałów funkcjonowały w oparciu o przepisy ustaw i rozporządzeń oraz postanowienia Statutu UE, a także wskazali na „reguły stanowiące wynik narastającej praktyki, rozwiązań stosowanych w wyniku zwyczaju i pragmatyki powstałej przez wielowiekowe tradycje rad naukowych jednostek podstawowych Uniwersytetów” i „zasady, które de facto stanowią regulamin Rady Wydziału”. Jak wyjaśnił jeden z Dziekanów, opracowanie i uchwalenie regulaminu odwlekło się, przede wszystkim z uwagi na częste zmiany w prawie o szkolnictwie wyższym, niespójności w obowiązujących przepisach prawa, a także prowadzone w ciągu ostatnich dwóch lat prace nad nowym modelem zarządzania uczelnią.

Jednocześnie Dziekani trzech wydziałów wskazali na „potrzebę opracowania zasad funkcjonowania rad wydziałów w postaci regulaminu, jako spójnego dokumentu” oraz potrzebę skoordynowania prac pomiędzy wszystkimi wydziałami Uniwersytetu, „aby opracowany regulamin funkcjonowania rad wydziałów był jednolity dla Uczelni, wpisując się w spójny system prawny w Uczelni”. Dziekan Wydziału FiU wyjaśnił natomiast, że nie zauważył dotąd potrzeby tworzenia regulaminu, jak również „członkowie Rady Wydziału nie zgłosili do Dziekana potrzeby opracowania takiego regulaminu, pomimo niewątpliwej znajomości treści Zarządzenia Rektora nr 13/09 ws. Regulaminu”. Stwierdził przy tym jednak, że na jednym z najbliższych posiedzeń Rady Wydziału przedstawi Radzie tę kwestię. Pozostali Dziekani zadeklarowali podjęcie działań związanych z opracowaniem i uchwaleniem regulaminu funkcjonowania Rady Wydziału, we współpracy z pozostałymi Wydziałami Uczelni.

[dowód: akta kontroli str. 1522, 1609, 1614, 1685, 1690, 1719, 1727, 1764, 1766-1767]

W związku z powyższym NIK zwraca uwagę, że w Regulaminie wskazane jest uregulowanie tych kwestii, których Statut nie normuje lub normuje je jedynie częściowo (z wykorzystaniem m.in. wcześniej wypracowanej w tym zakresie praktyki), jak np. szczegółowych zasad zwoływania posiedzeń Rady Wydziału przez Dziekana oraz ustalania porządku (programu) danego posiedzenia i wprowadzania do niego zmian, zasad dokumentowania posiedzeń Rady Wydziału, a także zespołów czy komisji powoływanych przez Radę, zasad czuwania nad prawidłowością przebiegu posiedzeń, w tym prawidłowością przeprowadzania głosowań, zasad przechowywania i rejestrowania ww. dokumentacji, w tym prowadzenia tzw. Dziennika Uchwał, o którym mowa w § 43 pkt 6 Statutu itp.

[dowód: akta kontroli str. 76-92, 1522]

2. Stosownie do art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 18 marca 2011 r., w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie tej ustawy, na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora lub doktora habilitowanego albo tytułu profesora, mogły być prowadzone przewody doktorskie i habilitacyjne oraz postępowania o nadanie tytułu profesora na podstawie przepisów

¹³² Wg stanu na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK.

dotychczasowych albo przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne oraz postępowania o nadanie tytułu profesora na podstawie przepisów *ustawy o stopniach i tytułach w brzmieniu nadanym ww. ustawą z 18 marca 2011 r.* (dalej jako „przepisy znowelizowane”).

W trzech przypadkach (wszczętych w okresie pomiędzy 1 października 2011 r. i 30 września 2013 r., tj. w okresie, o którym mowa w ww. art. 33 ust. 2), w dokumentacji dotyczącej badanych postępowań (w tym dwa przewody doktorskie¹³³ i jedno postępowanie o nadanie tytułu profesora¹³⁴), nie udokumentowano złożenia przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia lub tytułu naukowego oświadczenia w sprawie dokonanej przez nią wyboru trybu przeprowadzenia postępowania¹³⁵ (na podstawie przepisów dotychczasowych bądź przepisów znowelizowanych). Dwa z ww. postępowań (przewody doktorskie) przeprowadzono na podstawie przepisów znowelizowanych, a trzecie na podstawie przepisów dotychczasowych. W pozostałym objętym badaniem przypadkach, dotyczących postępowań prowadzonych w ww. okresie, oświadczenia takie złożono i zamieszczono w aktach postępowania.

[dowód: akta kontroli str. 1682-1683, 1689, 1715-1716, 1721-1724]

Odpowiadając na pytanie, kto, w jaki sposób i na jakiej podstawie określił, w jakim trybie postępowanie zostanie przeprowadzone, Dziekan Wydziału WE wyjaśniła, że w ww. okresie w przypadku przewodów doktorskich osoby, które wybierały starą procedurę, zobowiązane były do złożenia stosownej deklaracji, natomiast osoby, które dokonały wyboru nowej procedury, zgodnie z decyzją Kolegium Dziekańskiego, takiej deklaracji nie były zobowiązane składać.

[dowód: akta kontroli str. 1682-1683, 1689]

Dziekan Wydziału Zarządzania wyjaśniła, że Rada Wydziału, w związku z wejściem w życie znowelizowanych przepisów¹³⁶, uchwałą z dnia 27 października 2011 r.¹³⁷ przyjęła wymagania stawiane wnioskowi o wszczęcie przewodu doktorskiego na Wydziale, w związku z czym wszystkie wnioski o wszczęcie przewodu złożone po 27 października 2011 r. procedowane były według znowelizowanej ustawy i nie wymagano w tym zakresie oświadczenia. Podała ponadto, że było to zgodne z zaleceniem CK (nie wskazała jednak jego numeru, daty ani tytułu).

W odniesieniu do trzeciego z ww. przypadków Dziekan wyjaśniła, że we wszystkich przewodach habilitacyjnych i postępowaniach o nadanie tytułu profesora procedowanych w okresie przejściowym w dokumentacji znajdują się stosowne oświadczenia, z wyjątkiem ww. przypadku, który wskazała jako „osobliwy wyjątek”. Jak jednak wyjaśniła dalej, w przypadku tym wnioskodawcą była rada jednostki organizacyjnej zatrudniającej kandydata¹³⁸ (w nowej procedurze wnioskodawcą może być wyłącznie kandydat), dlatego nie żądano już oświadczenia kandydata w sprawie wyboru trybu postępowania.

[dowód: akta kontroli str. 1715-1716, 1721-1724]

W związku z powyższym NIK zwraca uwagę, że w okresie przejściowym wybór trybu prowadzenia postępowania powinien należeć do osoby ubiegającej się o nadanie stopnia lub tytułu naukowego, dlatego wskazane było, zdaniem NIK, dokumentowanie, najlepiej w formie pisemnych oświadczeń, dokonywanego przez te osoby wyboru. Udokumentowanie tego poświadczają, iż dana osoba była świadoma przysługującego jej prawa wyboru (została o tym poinformowana). Dla uniknięcia wątpliwości w tym zakresie powinno to dotyczyć każdego wniosku przedkładanego w ww. okresie Dziekanom poszczególnych wydziałów Uniwersytetu.

[dowód: akta kontroli str. 1721-1722]

3. Stosownie do § 43 ust. 1 Statutu UE¹³⁹, kolegialne organy Uniwersytetu, co obejmuje m.in. Rady Wydziałów, wyrażają swoje stanowisko w formie uchwał o charakterze stanowiącym, opiniującym, inicjującym¹⁴⁰.

¹³³ Jeden na Wydziale Ekonomii, drugi na Wydziale Zarządzania.

¹³⁴ Na Wydziale Zarządzania.

¹³⁵ Wniosku, o którym mowa w ww. art. 33 ust. 2 *ustawy z 18 marca 2011 r.* (określającego wybrany przez kandydata do stopnia lub tytułu tryb postępowania: dotychczasowy albo nowy).

¹³⁶ W uchwale powołano się m.in. na *rozporządzenie z 22 września 2011 r.*

¹³⁷ Uchwała nr 3/2011/2012.

¹³⁸ W dokumentacji postępowania znajdowało się pismo Dziekana ww. jednostki organizacyjnej, skierowane do Dziekana Wydziału Zarządzania, w którym poinformował on o pozytywnym zaopiniowaniu przez radę wydziału tej jednostki jego wniosku o wszczęcie postępowania i nadanie ww. osobie tytułu profesora.

¹³⁹ W Statucie z dnia 27 października 2011 r. - § 34 ust. 1.

Stosownie do art. 21 ust. 1 *in fine ustawy o stopniach i tytule*, rada wydziału, do której osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora lub doktora habilitowanego wniosła odwołanie od uchwał, o których mowa w art. 14 ust. 2 i art. 18a ust. 11 (a także art. 27 ust. 3, w zw. z ust. 5¹⁴¹), przekazuje odwołanie do Centralnej Komisji wraz ze swoją opinią.

W jednej z badanych spraw Rada Wydziału nie wyraziła swojej opinii w przedmiocie wniesionego odwołania, co stosownie do § 43 ust. 1 Statutu powinno nastąpić w drodze uchwały. Do CK, wraz ze złożonym odwołaniem, przekazano wyłącznie pismo podpisane przez Dziekana Wydziału. Sprawa wniesionego odwołania została ujęta w porządku posiedzenia i przedstawiona przez Dziekana na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 27 lutego 2014 r. Zgodnie jednak z zapisami protokołu z tego posiedzenia, Dziekan Wydziału przedstawiła Radzie „przygotowany projekt opinii Rady Wydziału dotyczący odwołania od decyzji, która po konsultacjach prawnych zostanie przesłana wraz z dokumentacją do Centralnej Komisji”. W protokole tym (ani w pozostałej dokumentacji) nie podano informacji na temat przeprowadzenia przez Radę Wydziału głosowania w sprawie przyjęcia ww. opinii i podjęcia w tej sprawie uchwały. Przed przekazaniem ww. odwołania do CK kolejnych posiedzeń Rady już nie było.

[dowód: akta kontroli str. 68, 82, 1190-1192, 1198-1205, 1479, 1481]

W przeciwieństwie do ww. przypadku, w drugiej z badanych spraw (dotyczącej Wydziału FiU), w której wniesiono odwołanie do CK, Rada Wydziału przeprowadziła głosowanie i podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia opinii dotyczącej odwołania, którą Dziekan przekazał następnie wraz z odwołaniem do CK (uchwała nr 8H/2012/2013).

[dowód: akta kontroli str. 802-804, 810, 813, 1479, 1481]

W kwestii niepodjęcia przez Radę Wydziału Ekonomii uchwały w sprawie opinii dotyczącej ww. odwołania oraz przekazania tego odwołania do CK wyłącznie z pismem Dziekana, Dziekan Wydziału Ekonomii wyjaśniła, że na posiedzeniu w dniu 27 lutego 2014 r. przedstawiono Radzie projekt opinii w sprawie wspomnianego odwołania, do którego członkowie Rady nie wnieśli uwag, w związku z czym Dziekan poinformowała członków Rady, że po konsultacji prawnej opinia zostanie przesłana do CK.

[dowód: akta kontroli str. 1480, 1482]

NIK zwraca uwagę, że w sprawie przyjęcia przez Radę Wydziału opinii, o której mowa w art. 21 ust. 1 *ustawy o stopniach i tytule*, należało przeprowadzić głosowanie, a informację o tym należało ująć w protokole z posiedzenia Rady (wskazując m.in. liczbę osób biorących udział w tym głosowaniu), ponadto uchwała ta, zgodnie z postanowieniami Statutu UE, powinna zostać „ogłoszona w Dzienniku Uchwał” Rady Wydziału.

4. NIK zwraca uwagę na potrzebę wypracowania ujednoczonych zasad procedowania i dokumentowania prac zespołów (komisji) powoływanych przez Rady Wydziałów w celu przygotowania wniosków dotyczących czynności w postępowaniach o nadanie stopnia lub tytułu naukowego, zapewniających m.in., by na podstawie prowadzonej dokumentacji w pełni możliwe było jednoznaczne ustalenie stanu faktycznego. Dotyczy to w szczególności następujących kwestii:

- możliwości jednoznacznego ustalenia, na podstawie prowadzonej dokumentacji postępowania, ilu i którzy członkowie zespołu (komisji) uczestniczyli w jego kolejnych posiedzeniach datowanych na określone dni;
- możliwości jednoznacznego ustalenia, w jakim trybie członkowie zespołu podjęli decyzję o przyjęciu konkluzji sformułowanych w protokole z posiedzenia (tj. czy odbyło się to w drodze głosowania, a jeśli tak, to czy przeprowadzono głosowanie jawne, czy tajne oraz ile osób w nim uczestniczyło, z tego ile głosowało za, przeciw albo wstrzymało się od głosu).

W części badanych postępowań praktykowano dołączanie do protokołów z posiedzeń zespołów listy obecności. W innych przypadkach w protokołach podawano wyraźnie, czy i ilu członków zespołu było na posiedzeniu nieobecnych. W pozostałych przypadkach informacji tych nie podawano, jednak na liczbę osób uczestniczących w posiedzeniu

¹⁴⁰ Dalej Statut stanowi: Jeżeli ustawa lub statut nie stanowią inaczej, uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej 1/2 składu, w głosowaniu: jawnym, jawnym imiennym lub tajnym (co dotyczy m.in. spraw personalnych).

¹⁴¹ W brzmieniu przed nowelizacją. Stosownie do § 56 Statutu, rady wydziałów mogą przekazywać Dziekanom lub powołanym przez siebie komisjom część swoich kompetencji, jednak dotyczyć może to tylko tych kompetencji, które nie są ustawowo zastrzeżone dla rad.

wskazywały podane w protokole dane dotyczące liczby osób uczestniczących w głosowaniu. Jednakże w trzech przypadkach do protokołu nie załączono listy obecności, nie wskazano, czy wszyscy byli na posiedzeniu obecni, ani nie podano informacji o przeprowadzonym głosowaniu (jednak pod protokołem widniały podpisy wszystkich członków zespołu). W części przypadków podawano informacje o przeprowadzeniu tajnego głosowania, w innych nie (w czterech przypadkach informacji takiej nie podano). W większości przypadków wyniki pracy zespołu ujmowano w protokole z posiedzenia, w innych natomiast dokument będący efektem pracy zespołu określano jako sprawozdanie.

[dowód: akta kontroli str. 661-667, 676-677, 770-773, 927-931, 938-941, 999-1013, 1071-1074, 1077-1086, 1093-1096, 1117-1125, 1136-1139, 1146-1149, 1177-1178, 1215-1218, 1240-1244, 1263-1264, 1285-1289, 1381-1384, 1391-1403, 1426-1430]

W jednej z ww. spraw, którą poddano szczegółowej analizie, sporządzono jeden protokół z posiedzenia zespołu¹⁴², w którym zapisano, że zespół zebrał się w danym dniu. Do wspomnianego protokołu nie załączono listy obecności, a podpisów członków zespołu pod tym protokołem nie opatrzono datą. W protokole z posiedzenia tego zespołu nie podano informacji o przeprowadzeniu głosowania.

Członkowie ww. zespołu, odpowiadając na pytanie, czy uczestniczyli w posiedzeniu zespołu w danym dniu, jak wyjaśnili, nie pamiętali, głównie z uwagi na upływ czasu, czy jego posiedzenie odbyło się w tym dniu, czy też być może jeden lub kilka dni wcześniej lub później (wszyscy jednak wyjaśnili, że na pewno miało to miejsce przed posiedzeniem Rady Wydziału, które odbyło się pod koniec danego miesiąca). Nie pamiętali już konkretnych dat kolejnych spotkań zespołu. Nie pamiętali też, czy na pewno wszyscy członkowie zespołu uczestniczyli w każdym posiedzeniu lub spotkaniu zespołu, czy też może kogoś brakowało. Jak wyjaśnili, posiedzenie Zespołu, na którym szczegółowo omówiono sprawę, odbyło się w jednym dniu, a podpisy pod protokołem z tego posiedzenia, po jego przygotowaniu przez przewodniczącego zespołu, złożono kilka lub kilkanaście dni później (jednocześnie wszyscy wyjaśnili, że na pewno przed podpisaniem protokołu z posiedzenia zespołu zapoznali się z dokumentacją złożonego wniosku, spotkali się i przeprowadzili dyskusję, a podpisując wspomniany protokół, co miało miejsce przed ww. posiedzeniem Rady Wydziału, zaakceptowali w pełni jego treść). Przewodniczący, jak również dwóch innych członków tego zespołu, wskazali też, że gdyby do protokołu sporządzono listę obecności, pozwoliłoby to rozwiązać wątpliwości w tym zakresie.

Członkowie zespołu, jak wyjaśnili, nie pamiętali, czy przeprowadzono głosowanie, czy też po prostu wszyscy, na zasadzie konsensusu, zaakceptowali treść protokołu z posiedzenia zespołu, w którym ujęto wynik jego prac. Przewodniczący zespołu wyjaśnił, że przeprowadzenie głosowania w przypadku tym nie było konieczne, bo zgodność członków zespołu w tej sprawie była pełna i nie było żadnych wątpliwości co do ostatecznej konkluzji. Wszyscy członkowie zespołu, w złożonych wyjaśnieniach, to potwierdzili. Wszyscy wyjaśnili też, że składając swój podpis pod protokołem, zaakceptowali w pełni jego treść.

Jednocześnie podkreślili oni, że zespół wyraża jedynie swoją opinię i jego prace mają wyłącznie charakter pomocniczy. Jak wyjaśnili, decyzję podejmuje Rada Wydziału w tajnym głosowaniu i to jej decyzja jest wiążąca, a od uchwały odmownej kandydat może odwołać się do CK, która w razie uznania zasadności odwołania może wznowić procedowanie wniosku. W związku z tym, jak wyjaśnił przewodniczący ww. zespołu, nie przywiązywano do dokumentowania jego prac tak dużej wagi.

[dowód: akta kontroli str. 770-773, 1621-1622, 1624, 1639-1640, 1643-1648]

W związku z powyższym NIK zwraca uwagę, że samo złożenie podpisów przez członków zespołu pod protokołem z jego posiedzenia nie pozwala na jednoznaczne ustalenie, ile osób faktycznie w posiedzeniu tym uczestniczyło (np. w sytuacji, gdy osoby te w posiedzeniu nie uczestniczyły, lecz podpisały protokół w późniejszym terminie). Wskazane jest zatem ustalenie jasnych zasad procedowania i dokumentowania prac ww. zespołów¹⁴³.

¹⁴² Zespół powołany przez Radę Wydziału FIU.

¹⁴³ W procedurze po nowelizacji dotyczy to zwłaszcza postępowań o nadaniu tytułu profesora, w których zespół jest powoływany przez Radę Wydziału w celu przygotowania wniosków dotyczących poszczególnych czynności w tym postępowaniu. W postępowaniu habilitacyjnym natomiast, zgodnie z art. 18a ust. 5 ustawy o stopniach i tytułach, komisję habilitacyjną powołuje CK.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁴⁴, wnosi o:

1. zapewnienie:

- informowania osób ubiegających się o nadanie stopnia lub tytułu naukowego o prawie i trybie wniesienia odwołania w przypadkach podjęcia uchwał, od których na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule przysługuje odwołanie, z odpowiednim zachowaniem zasad KPA, w szczególności zasady pisemności,
- rzetelnego dokumentowania prowadzonych postępowań (w tym zapewnienie, by wszystkie dokumenty były podpisane, nie zawierały błędów oraz w pełny i jednoznaczny sposób przedstawiały stan faktyczny, w szczególności by pozwalały na ustalenie dat wszystkich istotnych dla postępowania zdarzeń i czynności oraz liczby osób biorących udział w poszczególnych głosowaniach),
- prawidłowego przechowywania dokumentacji wpływającej do Dziekanatów wydziałów,
- powoływania właściwych podstaw prawnych w podejmowanych uchwałach,
- podejmowania przez Rady Wydziałów uchwał w sprawie wszczęcia postępowania po spełnieniu wszystkich wymogów wynikających z wewnętrznych regulacji Uniwersytetu;

2. dostosowanie wewnętrznych regulacji Uniwersytetu, w tym określonych nimi wzorów umów, do obowiązujących przepisów, w szczególności określenie w zawieranych z recenzentami umowach o dzieło kar umownych za niedotrzymanie ich warunków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹⁴⁴ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 31 października 2014 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Maria Talik
główny specjalista kontroli państwowej**

.....